

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
JOSEPH ZAMMIT MC KEON**

Seduta tas-16 ta' Jannar, 2012

Rikors Numru. 1291/2010

George Borg (ID 721540M)

kontra

Primrose Poultry Products Limited (C1806)

**Robert Borg (ID403561M) bhala direttur tas-
socjeta`Primrose Poultry Products Limited**

**Joseph Galea (ID326152M) bhala direttur tas-socjeta`
Primrose Poultry Products Limited**

**Michael Vella (ID678760M) bhala direttur tas-socjeta`
Primrose Poultry Products Limited**

Il-Qorti :

I. Preliminari

Rat ir-rikors prezentat fil-15 ta' Dicembru 2010 li jaqra hekk –

Illi din il-kawza hija msejsa fuq l-artikolu 402 tal-Kap. 386 tal-Ligijiet ta' Malta, u li qed tigi proposta mill-esponent qua azzjonista minoritarju fis-socjeta intimata Primrose Poultry Products Limited. Hija ukoll azzjoni derivattiva li qed tigi avvanzata fil-konfront tat-tlett diretturi intimati u li qed issir fl-interess u a beneficcju tal-imsemmija socjeta` intimata.

Komposizzjoni tal-Bord u ghalix hija mehtiega l-azzjoni derivattiva

Illi l-esponent qed jipprocedi b`din it-talba derivattiva ghan-nom ta' Primrose Poultry Products limited li fiha huwa azzjonist billi ghandu 1,200 Ordinary share u 9,600 Redeemable Cumulative Preference Share. L-azzjonisti l-ohra huma Mary Frances Borg li ghandha 600 Ordinary Shares u 4,800 Redeemable Cumulative Preference Share, John Joseph Borg (ID 583974M) li wkoll ghandu 600 Ordinary Shares u 4,800 Redeemable Cumulative Preference Share, mentri John J. Borg (li miet fl-10 ta' Dicembru 2005) kellu 2,600 Ordinary Share u 20,800 Redeemable Cumulative Preference Share, u dan kif jirrizulta wkoll mill-ahhar kopja tal- Memorandum and Articles tal-istess socjeta` hawn anness bhala Dok. A, u mill-involvements print out tal-MFSA, hawn anness bhala Dok. B.

Illi ghalkemm John J. Borg miet iktar minn hames snin ilu, uliedu Robert Borg, Louisianne Curmi, Anne Marie Spiteri, Karola Aquilina, Johanna Corbolan u Rachelle Borg, ghadhom sallum m`ghamlux it-trasmissjoni tal-ishma ghal fuq isem xi hadd minnhom ai termini tal-artikolu 16 tal-Articles of Association tas-socjeta`, u l-

esponent ghadu ma jafx f' isem min ser jigu vestiti dawn l-ishma, u jekk hijiex ser issir it-trasmissjoni taghhom f' isem xi hadd minn ulied l-istess John J. Borg.

Illi s-socjeta` ghandha bhala diretturi taghha lill-intimati Robert Borg (bin John J. Borg), Joseph Galea u Michael Vella. L-esponent rega` esercita d-dritt li jsir direttur tas-socjeta` fit-18 ta` Novembru 2010, u dan ai termini tal-artikolu 45 tal-articles of association tas-socjeta` li jghid :

45. Every original member shall be entitled to appoint one director, but not all directors need be members of the Company. Non Members of the Company who are appointed to the Board shall not have any voting rights.

Illi ai termini tal-istess artikolu 45, in vista li hadd mill-intimati diretturi ma huwa registrat bhala azzjonist fis-socjeta, hadd minnhom m`ghandu vot. Fil-fatt l-esponent biss ghandu vot bhala direttur, ghax huwa biss huwa registrat bhala membru.

Illi dan ifisser ukoll li sat-18 ta` Novembru 2010, is-socjeta` giet gestita minn tliet diretturi li ma kellhom ebda jedd li jiehdur decizjonijiet ghan-nom tal-istess socjeta`.

Illi barra minn hekk l-artikolu 56 tal-istatut tas-socjeta` jipprefigi illi :

56. The quorum necessary for the transaction of business at Directors Board Meetings shall be any two directors representing 75% of the issued share capital of the company.

Illi dan ifisser illi l-bord tad-diretturi tas-socjeta` qatt ma jistax ikollu quorum, stante li ma hemmx zewg diretturi li jirraprezentaw 75% "of the issued share capital of the

company”, fuq l-istess bord. Qabel it-18 ta` Novembru 2010 l-ebda wiehed mid-diretturi ma kien jirraprezenta xi persentagg mill-kapital tas-socjeta`, mentri minn meta l-esponent rega appunta lilu nnifsu bhal direttur kif kellu dritt jaghmel ai termini tal-artikolu 45 tal-Articles of Association tas-socjeta`, il-bord ghandu biss direttur wiehed li jirraprezenta 24% tal-kapital tas-socjeta`, u kwindi l-bord ma jistax validament jitlaqqa`.

Illi nonostante dan l-istat ta` fatt, li ma jissusistix quorum, u li hadd mit-tliet diretturi – Robert Borg, Joseph Galea u Michael Vella, ma hu munit b`vot, l-imsemmija diretturi intimati qed jippretendu illi huma ghandhom dritt jiehd u kull decizjoni li jidhrilhom huma sabiex imexxu lis-socjeta` Primrose Poultry Products Limited.

Illi huwa propju ghalhekk li l-esponent kellu jirrikorri ghal din il-procedura sabiex jitutela l-interessi u l-patrimonju tas-socjeta` esponenti, u sabiex ukoll jassigura li huwa ma jibqax jigi ppregudikat bil-manjiera kif id-diretturi l-oħra qeghdin jiggestixxu s-socejeta` Primrose Poultry Products Limited.

Illi kien propju ghalhekk li fit-18 ta` Novembru 2010, l-esponent gie kostrett jerga jassumi l-inkarigu ta` direttur fi hdan l-istess socjeta`, sabiex jesercita xi forma ta` kontroll, izda d-diretturi l-oħra ma tawx kasu u ghamlu fattihom.

Illi l-esponent kien ilu li rriżenja minn direttur sa` mis-17 ta` Ottubru 2001 u dam nieqes minn dil-kariga sat-18 ta` Novembru 2010.

Illi kif ser jigi ppruvat din it-tmexxija tad-diretturi Robert Borg, Joseph Galea u Michael Vella, apparti l-fatt li kienet teknikament illegali u out of order, saret ukoll b`mod abbusiv u bi ksur sfaccat tal-obbligi fiducjarji tal-

istess diretturi, u hija intiza biss biex taqdi l-interessi personali taghhom jew ta` membri tal-familja taghhom, kif ser jigi spjegat, u l-istess diretturi intimati qed jittentaw issa jkomplu jmexxu b`mod l-iktar pregudizzjali ghall-interessi tas-socjeta` Primrose Poultry Products Limited, u pregudizzjali wkoll ghall-interessi tal-esponent.

Illi jrid jinghad f`dan l-istadju illi sa minn meta giet inkorporata s-socjeta` Primrose Poultry Products Limited, l-istatut tas-socjeta` dejjem assigura li ghalkemm John J. Borg (senior) kellu 52% tal-ishma, dan ma setax imexxi s-socjeta` wahdu, fil-fatt insibu li :

(i) Sabiex jitlaqqa` l-bord kien jehtieg li jkun hemm almenu zewg diretturi li ghandhom bejniethom 75% tal-ishma ;

(ii) Kull membru originali seta` jappunta direttur wiehed, u kwindi jekk ikun hemm tliet diretturi li huma wkoll membri, kif kien originarjament, dejjem ried ikun hemm il-kunsens ta` almenu zewg ahwa fuq il-bord ;

(iii) Direttur ma setax jitnehha hlief mill-klassi li appuntatu ;

(iv) Tibdil fl-istatut irid il-kunsens ta` almenu 66 2/3% tal-ishma ;

(v) Fl-eventwalita` li jigi nieqes azzjonist, l-azzjonijiet tieghu jridu jigu trasmessi f`isem persuna wahda biss, sabiex jigi evitat li jkun hemm iktar minn direttur wiehed li jkun ukoll membru, li jirrapresenta lil dak l-original member.

Illi meta fis-sena 1976, l-azzjonisti originali gew biex jahtru l-ewwel direttur li ma kienx membru tas-socjeta`, proprju lejliet il-hatra ta` Joseph Galea bhala direttur, kienu sejhu laqgha straordinarja, li fiha emendaw l-istatut tas-socjeta` sabiex jassiguraw li l-ebda direttur li mhux azzjonist ma jkollu ebda vot, kif jirrizulta mill-hatra ta`

Joseph Galea ghall-bord, ara Dok. C1 u C2 datati 5 ta' Ottubru 1976 u 6 ta' Ottubru 1976 rispettivament.

Is-socjeta` P.G.T. Co. Ltd.

Illi l-esponent huwa wkoll azzjonist f' socjeta` ohra bl-isem ta` P.G.T. Co. Ltd. fejn l-esponent ghandu 5,000 Ordinary Shares, John Joseph Borg (ID583974M) ghandu 5,000 Ordinary Share, filwaqt illi s-socjeta` Marco Holdings Limited ghandha 15,000 Ordinary Share. (vide Dok. D hawn anness). Is-socjeta` Marco Holdings Limited hija socjeta` li tappartjeni lill-ulied il-mejjet John J. Borg, u cioe` lil Robert Borg, Louisianne Curmi, Anne Marie Spiteri, Karola Aquilina, Johanna Corbolan u Rachelle Borg, kif jirrizulta wkoll mill-involvements print out hawn anness bhala Dok. E.

Illi erba` mis-sitt ulied ta` John J. Borg, ir-ragel ta` Joanne Corbolan, iben Robert Borg, Joseph Galea (li huwa direttur fis-socjeta` Primrose Poultry Products Limited) u Michael Vella (li huwa wkoll direttur fis-socjeta` Primrose Poultry Products Limited) huma kollha impjegati tas-socjeta` P.G.T. Company Limited. L-esponent huwa biss azzjonist f'din is-socjeta` u ma hu bl-ebda mod involut fl-attivitajiet taghha, fil-fatt din hija gestita mill-imsemmija ulied ta` John J. Borg (senior), Joseph Galea u Michael Vella. F'dis-socjeta` illum fadal biss Robert Borg bhala direttur.

Illi l-imsemmija diretturi intimati qeghdin il-hin kollu jaghmlu pressjoni u jittentaw illi juzaw il-flus u l-assi li ghandha is-socjeta` Primrose Poultry Products Limited sabiex jiffinanzjaw l-attivitajiet tas-socjeta` P.G.T. Company Limited, u sabiex jithallsu il-pagi taghhom stess u tal-membri tal-familja taghhom.

Illi s'issa gia` giet avvanzata mis-socjeta` Primrose Poultry Products Limited lis-socjeta` P.G.T. Co. Ltd. is-somma ta` €178,969, u dan ma hemm ebda prospett illi s-socjeta` Primrose Poultry Products Limited sejra qatt tirkupraham, stante li s-socjeta` P.G.T. Company Limited ma ghandha l-ebda assi, u issa rrisulta li ma hijiex iktar f'posizzjoni li thallas id-djun taghha.

Illi dan huwa abbuz sfaccat tal-posizzjoni tad-diretturi intimati fi hdan is-socjeta` Primrose Poultry Products Limited, li suppost qed jagixxu in bona fede fl-interessi tas-socjeta` li fiha huma diretturi, mentri fil-fatt qed jagixxu biss fl-interessi personali taghhom u tal-membri tal-familja taghhom – u dan apparti l-fatt illi l-istess diretturi mhumix f'posizzjoni li jagixxu minhabba li la ghandhom quorum sabiex ilaqqghu bord tad-diretturi u lanqas m'ghandhom vot.

Illi s-socjeta` P.G.T. Co. Limited (qabel kien jisimha Primrose General Trading Company Limited) kif jirrisulta mill-klawzola 3 (a) tal-Memorandum taghha kienet twaqqfet specifikament :

“a. To import, export, purchase, sell, market, manufacture all kinds of merchandise, food stuffs, commodities, and movables of any type and description.”

Skop li ghalih twaqqfet is-socjeta` Primrose Poultry Products Limited

Illi l-iskop li ghalih twaqqfet is-socjeta` Primrose Poultry Products Limited kien skop car u preciz, kif jirrizulta mill-Objects clause (klawzola 3) tal-Memorandum taghha, u cioe` li tizvolgi attivitajiet li ghandhom x`jaqsmu mal-industrija tat-tigieg. Din il-klawzola qed tigi hawn riprodotta in toto :

“3. OBJECTS.

The objects for which the company is established are:

- a. To set up and carry on a comprehensive poultry industry, comprising egg hatching, commercial egg laying, chicken and broiler rearing.*
- b. To carry on all business similar to or associated with the abovementioned industry.*
- c. To market, sell and generally deal in the Company's own products and any associated commodities which the Company may purchase or otherwise acquire and to purchase produce and sell all other commodities which in the Company's opinion are necessary or convenient for the carrying on of its business or any of them.*
- d. To enter into partnership or arrangement for sharing profits, union of interests or co-operation with any enterprise carrying on or proposing to carry on any business within the objects of this Company and to acquire and hold, sell, deal with or dispose of shares, stocks, or securities of any such enterprise, solely in the name of, for and on behalf of the company.*
- e. To enter into any arrangement with any Government or authority supreme, municipal, local or otherwise, and to obtain from any such Government or authority and rights, concessions and privileges that may seem conducive to the Company's objects or any of them.*
- f. To invest and deal with the moneys of the Company not immediately required upon such securities and in such manner as may from time to time be determined.*
- g. To lend and advance money or give credit to such persons and on such terms as may seem expedient, and in particular to customers and others having dealings with the Company and to give guarantees or become surety for any such person.*

h. To amalgamate in any manner whatsoever with any enterprise having objects similar to or identical with those of the Company.

i. To borrow, raise or secure the payment of money for the purposes of or in connection with the company's business, to secure repayment of any money borrowed by hypothecation, pledge or other means of security upon the whole or part of the assets of the Company, present and future.

j. In general to do all such other things whatsoever which are identical or conducive to the attainment of the above objects or any of them.

k. To borrow, raise or secure the payment of money for the purposes or in connection with the company's business, to secure repayment of any money borrowed by hypothecation, pledge or other means of security upon the whole or part of the property or assets of the company, present or future.

It is hereby expressly declared that (except only if and so far as otherwise provided in any paragraph) each paragraph of this clause shall be construed independently of the other paragraph thereof and accordingly shall in no case be limited by reference to any other paragraph."

Illi llum dan l-iskop ma jistax jintlahaq aktar peress illi s-socjeta` Primrose Poultry Products Limited ilha s-snin li waqfet topera f`dal-qasam, bieghet il-farms li kellha u ghalqet il-hatcheries li kellha. Fil-fatt kif jirrizulta minn kopja ta` ittra datata 17 t` April 2009, hawn annessa bhala Dok. F, is-socjeta` Primrose Poultry Products Limited ghalqet il-farm taghha diversi snin ilu, u bieghet l-istess fis-sena 2007, u ghalqet il-hatchery taghha fit-8 ta` Novembru 2007.

Illi malli gara dan is-socjeta` Primrose Poultry Products Limited ezawriet l-iskop car u preciz li ghalih twaqqfet.

Illi ghalhekk is-socjeta` Primrose Poultry Products Limited ilha li waqfet topera iktar minn tliet snin.

Illi bhala resultat ta` dan il-bejgh ta` assi, l-unika attivita` li kienet qed tigi zvolta mis-socjeta` Primrose Poultry Products Limited, kienet biss attivita` ta` winding up, zvolta principalment mill-esponent. L-unika dependent iehor fl-istess socjeta` kien biss Robert Borg.

Illi tul dawn l-ahhar hames snin l-esponent zvolga zewg attivitajiet – dak li jasal f`kompromess ghall-hlas mal-kredituri tas-socjeta` u dak li jiehu hsieb il-kawzi li kellha u ghad ghandha s-socjeta`.

(i) In kwantu jirrigwarda l-ewwel attivita, meta miet huh John J. Borg hames snin ilu, is-socjeta` Primrose Poultry Products Limited kellha djun ta` circa LM1,700,000. Fis-sena 2007 kien ghad baqa` iktar minn LM1,400,000 dejn ma` bank kummercjali li kien garantit minn hu l-esponent – jigifieri John J. Borg (senior) personalment, u kwindi tali garanzija suppost li nqalbet fuq uliedu mal-mewt tal-istess John J. Borg. L-esponent irranga bejgh ta` parti mill-farm bil-prezz ta` LM900,000, b`kondizzjoni li dal-bejgh ikun pagament ghas-saldu mal-bank kummercjali, u b`hekk inqata` d-dejn li s-socjeta` kellha mal-bank, is-socjeta` ffrankat circa LM500,000, u ulied John J. Borg inhelsu minn garanzija personali ta` circa LM1,400,000. Illi sussegwentement inbieghet parti ohra mill-farm, u l-esponent bir-rikavat beda jasal f`kompromessi ma` diversi kredituri ohra, bil-konsegwenza li gew iffrankati hafna flus lis-socjeta`.

(ii) it-tieni attivita` hija dik li saru kawzi sabiex flus dovuti lis-socjeta` jigu mhallsa, u ghad hemm tliet kawzi pendenti li jirrigardaw danni dovuti lis-socjeta` Primrose

Kopja Informali ta' Sentenza

Poultry Products Limited. Dawn il-kawzi jiehu hsiebhom l-esponent, u huma:

*Primrose Poultry Products Limited vs Onor. Prim`
Ministru Cit. Nru 1945/2000RCP*

*Primrose Poultry Products Limited vs Joseph Vella
et Cit. Nru 223/1996PC*

*Primrose Poultry Products Limited vs B. Tagliaferro
& Sons et Cit. Nru 910/1996AL*

*Illi bhala resultat ta` dan, l-istat attwali tas-socjeta`
Primrose Poultry Products Limited huwa li ghandha
depositu bankarju bhala resultat ta` tali bejgh ta` assi,
ghad fadallha wkoll xi assi immobbli, ghandha tliet kawzi
fejn il-pretensjoni taghha mhux zghira, u ghad ghandha xi
debituri, dan ukoll minhabba zvilupp recenti li ser jigi
spjegat iktar `l quddiem. Ghad fadal ukoll xi kredituri x`jigu
mhallsa.*

**Ir-relazzjoni bejn Primrose Poultry Products
Limited u s-socjeta` P.G.T. Co. Limited**

*Illi fl-ewwel lok gia` gie spjegat kif l-attivit` tas-
socjeta` Primrose Poultry Products Limited kien propju l-
industrija tat-tigieg, mentri dik tas-socjeta` P.G.T. Co.
Limited kien propju l-importazzjoni ta` merkanzija, affarijiet
tal-ikel u zjut (lubricants).*

*Illi l-azzjonisti fi hdan iz-zewg socjetajiet mhumieq l-
istess, ghalkemm hemm xi azzjonisti komuni.*

*Illi fil-passat gieli kien hemm okkazzjonijiet fejn is-
socjeta` P.G.T. Co. Limited ma kienx ikollha flus bizzegjed
sabiex timporta xi konsenja partikolari, u ghalhekk kien
jigri li tali konsenja kienet tigi importata mis-socjeta`
Primrose Poultry Products Limited ghan-nom tas-socjeta`*

P.G.T. Co. Limited, u imbaghad is-socjeta` P.G.T. Co. Limited kienet thallas lis-socjeta` Primrose Poultry Products Limited bil-mod, generalment permezz ta` diversi cekkijiet post dated, jew sahansitra bla data. Dan kien jigri fis-snin 90 u sa` meta kien imexxi l-affarijiet John J. Borg (senior). Dawn pero` kienu eccezzjonijiet. Irid jinghad ukoll li s-socjeta` Primrose Poultry Products Limited kienet taghti hafna servizzi b`xejn ta` impjegati, storage, dawl, ilma, kirjiet, etc, b`xejn lis-socjeta` P.G.T. Co. Limited, fejn il-familja ta` John J. Borg (senior) kellhom 60% tal-ishma.

Illi sakemm is-socjeta` Primrose Poultry Products Limited bdiet bil-proceduri biex tbiegh l-assi taghha, kienet bdiet issofri minn problemi finanzjarji, u s-socjeta` P.G.T. Co. Limited gieli ghamlet xi pagamenti hi ghan-nom tal-Primrose Poultry Products Limited. Fl-istess hin is-socjeta` P.G.T. Company Limited kellha facilitajiet bankarji mall-HSBC Bank (Malta) Plc, u dan il-bank sabiex ihalli lis-socjeta` P.G.T. Company Limited teccedi l-overdraft limit taghha kien talab li s-socjeta` Primrose Poultry Products Limited taghmel tajjeb ghal facilita ulterjuri ta` LM95,000, li kien l-ammont li bih is-socjeta` P.G.T. Co. Limited kienet eccediet l-overdraft facility mal-bank. Dan sar bl-intiza li meta s-socjeta` Primrose tbiegh l-assi taghha, hija thallas l-ammont li bih is-socjeta` P.G.T. Co. Ltd. kienet eccediet l-overdraft facility taghha. Illi kif ser jigi spjegat iktar `l quddiem ukoll, li kieku s-socjeta` Primrose kellha f`idejha il-“cash in hand” li suppost kellha tali arrangement lanqas ma kien necessarju.

Illi meta fis-sena 2007 is-socjeta` Primrose bieghet il-farm taghha, hija spiccat b`surplus ta` flus f`idejha. Immedjatament hallset is-somma ta` LM95,000 lil HSBC fil-kont tas-socjeta` P.G.T. Company Limited, sabiex toqtol il-garanzija li kienet tat. Malli sar dal-pagament, immedjatament irrizulta li Primrose kienet hallset lil bank somma zejda a favur ta` P.G.T. Co. Limited, u b`hekk beda d-dejn mis-socjeta` P.G.T. Co. Limited mas-socjeta` Primrose. Fl-istess hin ukoll is-socjeta` Primrose hallset xi

merkanzija ghan-nom ta' P.G.T. Company Limited fis-somma ta' LM2,886.37.

Illi in vista tal-fatt li l-Primrose kellha flus reqdin, sakemm issir il-likwidazzjoni taghha, u in vista tal-fatt li l-P.G.T. Co. Limited kienet ghaddejja bix-xoghol tal-importazzjoni tal-ikel, Robert Borg kien avvicina lill-esponent u qallu li kien hemm xi xoghol li l-P.G.T. ma kellhiex flus bizzejjed biex iggibu, u jekk il-Primrose issellef il-flus lill-P.G.T. biex iggibu dax-xoghol, il-P.G.T. ma titlifix certu suppliers barranin li kellha u lanqas ma titlef klijenti li kellha. F'das-sens sar arrangement ad hoc, li permezz tieghu Primrose thallas ghal xi prodotti li riedet timporta l-P.G.T. u l-P.G.T. thallas lura lil Primrose Poultry Products Limited l-ammont misluf u mark up ta' 15%. Il-pagament lura kellu jsir fi zmien sitt gimghat minn meta tkun giet importata l-merkanzija. Fil-fatt bejn it-12 ta' Lulju 2007 u l-24 ta' Ottubru 2007, is-socjeta' Primrose Poultry Products Limited avvanzat lis-socjeta' P.G.T. Co. Limited is-somma ta' €132,806. vide Dok. G.

Illi fil-fatt is-socjeta' P.G.T. Co. Limited li fiha Robert Borg huwa direttur, u li fiha l-intimati Vella u Galea huma l-impjegati principali, flimkien ma' hut l-istess Robert Borg, hallset lura ammont zghir hafna minn dan l-arrangement. L-esponent insista kemm-il darba li jsir hlas lura, izda ma tawx kasu. F'dan l-istadju l-esponent irrifjuta li jakkonsentixxi li jsiru aktar avvanzi minn Primrose Poultry Products Limited lil P.G.T. Co. Limited.

Illi meta Robert Borg ra li ma setax jottjeni iktar flus sabiex juzahom fil-P.G.T. Co. Limited (f'liema socjeta' jahdmu l-membri tal-familja tieghu, inkluz erba' hutu bniet, ibnu u r-ragel t'ohu) fit-23 t' Ottubru 2008 qabad u mar l-HSBC u b'abbuz arbitrarjament ittrasferixxa €20,000 mill-kont tal-Primrose Poultry Products Limited ghal fuq il-P.G.T. Co. Ltd. (ara f'das-sens Dok. H). Dan sar minn wara dahar l-esponent. Meta l-esponent intebah inkorla

ma` Robert Borg, li qal li kien ser irodd is-somma lura wara hamest ijiem, izda fil-fatt baqa` ma radd lura xejn.

Illi l-esponent informa b`dan lill-azzjonisti l-ohra, May Frances Borg (li mhijjex azzjonista fil-P.G.T. Co. Ltd.) u binha John Joseph Borg (l-armla ta`, u bin, huh Albert Borg rispettivament) u lejn l-ahhar tas-sena 2008 sar meeting tal-azzjonisti tas-socjeta` Primrose Poultry Products Limited, u ta` ulied il-mejjet John Borg, fil-presenza tal-avukati tal-partijiet fejn gie maqbul mill-partijiet, fil-presenza tal-avukati, wara bosta argumenti, li ma jsirux iktar avvanzi mis-socjeta` Primrose Poultry Products Limited lis-socjeta P.G.T. Co. Limited, jekk ma jkunx hemm il-kunsens tal-azzjonisti kollha. Fil-fatt dakinhar kien sar qbil li jsir avvanz wiehed ahhari ta` €14,540 lil P.G.T. Co. Limited. Kien ukoll miftiehem li P.G.T. Co Limited kellha tibda thallas lura d-dejn li kellha mas-socjeta` Primrose Poultry Products Limited permezz ta` €5,000 fix-xahar. Minn dakinhar P.G.T. Co. Limited hallset biss €19,267 fil-bidu u llum ghad fadal bilanc ta` €178,969.

Illi wara dan il-ftehim kien car li s-socjeta` P.G.T. Co. Limited ma kellhiex is-sahha finanzjarja li topera, u Robert Borg beda jaghmel pressjoni kbira sabiex il-Primrose tavvanza flus lil P.G.T. L-esponent irrifjuta li jakkonsentixxi. Robert Borg baqa` jaghmel pressjoni u beda ighid li kien dnuh li kienu ser jitilfu certu ditti barranin u anke klijenti lokali ghax ma setghux joffru certu prodotti. Hu qal li dal-prodotti kellhom profit margin ta` bejn 30% u 60%, u li l-klijenti kienu pagaturi. F`dan l-istadju sar arrangement ad hoc, bejn l-esponent u Robert Borg li permezz tieghu Primrose thallas ghall-merkanzija u ghall-freight, ta` xi partiti li l-P.G.T. Co. Limited ma kellhiex flus biex iggib. Kien ukoll intiz li dan l-arrangement japplika biss ghall-merkanzija li tithallas lura malajr. Il-merkanzija tingieb fuq isem il-Primrose Poultry Products Limited, il-P.G.T Co. Limited taghmel ix-xoghol kollu hi : sia amministrattiv, magazzinagg, distribuzzjoni, etc. u wara li tinbiegh u jingabru l-flus ta` kull partita, dik il-partita

tinghalaq u l-profitt jinqasmu 50/50 bejn il-Primrose u l-P.G.T. Co. Limited. L-iskop li x-xoghol jingieb fuq isem is-socjeta` Primrose Poultry Products Limited kien biss bhala sigurta` tal-hlas, u l-merkanzija tibqa` propjeta` tas-socjeta` Primrose Poultry Products Limited, halli s-socjeta` Primrose Poultry Products Limited ma tergax tigi mqarrqa. Illi saru wkoll arrangamenti apposti li dan ix-xoghol jigi hived off separatament fis-sistema tal-computer accounting tas-socjeta` P.G.T. Co. Limited.

Illi dan l-arrangement beda fl-14 ta` Lulju 2009 u dam ghaddej ghal zmien relattivament qasir, stante li l-esponent intebah li s-socjeta` P.G.T. Co. Limited ma kienet qed timporta prattikament xejn u bdiet issir pressjoni sabiex il-Primrose timporta aktar u aktar xoghol – haga li assolutament l-esponent ma riedx, u haga li ma kenitx ix-xoghol tal-Primrose, u haga li kienet tmur dijametrikament opposta ghat-triq li kienet gia qabdet il-Primrose – il-winding up, fejn il-flus li kien hemm, kienu hemm sabiex jinqasmu bejn l-azzjonisti, jekk u wara li jithallsu l-kredituri kollha.

Illi l-esponent informa lil Robert Borg li ma kienx dispost jipprocedi b`dan l-arrangement, stante li dan l-arrangement kellu jkun l-eccezzjoni mhux ir-regola, stante wkoll li beda jidher car li s-socjeta` P.G.T. Co. Limited ma kellhiex flus biex timporta hi stess u biex thallas lura lil Primrose Poultry Products Limited id-dejn li kellha maghha. L-esponent beda wkoll jippreokkupa ruhu li l-istock seta facilment jigi wkoll maqbud minn kredituri tal-P.G.T. Co. Limited.

Illi saret hafna pressjoni fuq l-esponent sabiex il-fondi tas-socjeta` Primrose jigu uzati halli jigi importat xoghol li tahdmu l-P.G.T. izda l-esponent ma cediex. L-unika haga li saret kien illi ghalkemm il-ftehim kien illi l-profitt ta` kull partita jinqasam meta tinghalaq il-partita, ghalkemm l-ebda partita kienet ghada ma inghalqitx, il-profitt li kien ghad irid jimaterjalizza gie imhallas bil-

quddiem lis-socjeta` P.G.T. Co. Limited, ghalkemm il-Primrose kienet ghada ma ghamlitx dan il-profit.

Illi ghall-habta tas-17 ta` Novembru 2010, Robert Borg dahal irrabjat fl-ufficju tal-esponent jinsisti li ried akkost ta` kollox ihallas il-pagi tas-socjeta` P.G.T. Co. Limited mill-flus tas-socjeta` Primrose Poultry Products Limited, ghax il-Labour Office kienu ser iffittxuh kriminalment u personalment ghall-hlas. Qam argument shun u saret laqgħa filghaxija stess, bejn l-esponent u d-diretturi l-ohra tal-kumpanija – l-intimati Robert Borg, Michael Vella u Joseph Galea. Kien hemm presenti wkoll iben l-esponent Kris Borg. F`dan il-meeting id-diretturi l-ohra qalu li huma riedu johorgu il-pagament tas-salarji tal-P.G.T. Co. Limited mill-kont bankarju tal-Primrose – ghax għalihom Primrose u P.G.T. Co. Limited kienu l-istess haga. L-esponent baqa` joggezzjona u ghabba lid-diretturi bir-responsabilita` jekk jagħmlu hekk. F`din il-laqgħa wkoll Robert Borg ta struzzjonijiet lil Michael Vella sabiex jaqleb l-impjegati kollha tal-P.G.T. Co. Limited (il-bicca l-kbira tagħhom membri tal-familja tal-istess Robert Borg, u d-diretturi intimati Vella u Galea) għal mal-Primrose Poultry Products Limited.

Illi l-esponent ma kienx dispost li jisparpalja l-flus li kellha l-Primrose sabiex tizvolgi l-attivit` tal-importazzjoni, stante li dan ma kienx ix-xogħol li għalih giet imwaqqfa l-Primrose. Barra minn hekk ma kienx feasible li jsir ix-xogħol li riedu jagħmlu id-diretturi l-ohrajn, oltre l-fatt li l-flus li kien għad fadallha l-Primrose kienu jridu jigu salvagwardjati peress illi l-Primrose kien għad għandha diversi kredituri, kellha d-dejn man-National Insurance, u kellha investigazzjoni mid-Dipartiment tat-Taxxa fuq il-Valur Mizjud u mit-Tax Compliance Unit. Oltrepiu` kif spjegat iktar 'l fuq il-posizzjoni tal-Primrose fil-passat kienet gia` mgħarrqa, u issa li telghet f`wicc l-ilma u waqfet topera kien hemm il-possibilita` li jinqasam xi haga bejn l-azzjonisti, jekk u wara li jkunu thallsu l-kredituri kollha, u ma kienx għaqli li dis-socjeta` tbiddel l-oggettiv li għalih giet krejata u terga` tibda tinnegozja mill-

gdid, fil-qasam fejn is-socjeta` P.G.T. Co. Limited, bl-istess nies, kienet gia` falliet ghal kollox.

Illi f'dan l-istadju, propju bejn it-18 ta` Novembru 2010 u l-25 ta` Novembru 2010, id-diretturi intimati Robert Borg, Joseph Galea u Michael Vella, qabdu u bdew jordnaw merkanzija minn wara dahar l-esponent, u jhallsu ghalha mill-kont bankarju tas-socjeta` Primrose – u dan nonostante l-fatt li l-esponent kien oggezzjona bil-qawwa ghal dan.

Illi fis-17 ta` Novembru 2010 il-bilanc fil-kont bankarju tas-socjeta` Primrose Poultry Products Limited kien jaqra €189,199.84, mentri sal-25 ta` Novembru 2010 dan kien gia` nhatt ghal €164,644.22.

Illi l-istess diretturi intimati sabiex jassiguraw li huma u l-membru taghhom ikollhom minn fejn jibqghu jiehdu salarju ghal zmien temporanju, qeghdin jheddu wkoll li jridu jisselfu flejjes fuq l-assi immobbli li ghandha s-socjeta` Primrose Poultry Products Limited sabiex jizvolgu l-attivitajiet tal-importazzjoni tal-affarijiet tal-ikel – liema attivita` kienet l-attivitajiet tas-socjeta` P.G.T. Co. Ltd.

Illi l-iskop li ghalih twaqqfet is-socjeta` Primrose Poultry Products Limited kien skop car u preciz, kif jirrizulta mill-Objects clause hawn fuq citata u cioe` li tizvolgi attivitajiet li ghandhom x`jaqsmu mal-industrija tat-tigieg, u kwindi dak li gia` bdew jattwaw, abuzivament u illegalment, id-diretturi intimati li m`ghandhom l-ebda vot u li lanqas biss setghu ilaqqghu laqgħa tal-bord tad-diretturi huwa palezement ultra vires l-objects tas-socjeta` u jmur kontra l-istatut tal-istess socjeta`.

Illi l-interess tal-esponent huwa li jzomm intatt il-patrimonju tas-socjeta` Primrose Poultry Products Limited fl-interess tas-socjeta` stess, kif ukoll f'ismu bhala

azzjonist u l-azzjonisti l-oħra, stante li d-diretturi intimati qed jagixxu illegalment u abbuzivament u mhumieq qed jaqdu l-funzjoni tagħhom ta' diretturi fl-interess tas-socjeta', izda fl-interessi personali tagħhom.

Illi jirrizulta mill-premess illi l-agir tad-diretturi intimati jikkostitwixxi ksur lampanti tal-obbligi fiducjarji tagħhom qua diretturi tas-socjeta' Primrose Poultry Products Limited kif sancit fl-artiklu 136A tal-Kap. 386.

Pregudizzju lill-esponent qua membru tas-socjeta'

Illi kif jirrizulta mis-suespost l-agir tal-intimati diretturi Robert Borg, Michael Vella u Joseph Galea, huwa ukoll kjarament oppressiv b'mod mhux gust, diskriminatorju kontra, jew b'mod mhux gust ta' pregudizzju għall-interessi tal-esponent qua membru fl-istess socjeta', u apparti l-azzjoni derivattiva, l-esponent għandu wkoll dritt għal rimedju fuq bazi personali ai termini tal-artikolu 402 tal-Kap. 386.

Illi meta wiehed jara l-arrangament originali li kellhom l-azzjonisti fis-socjeta', u kif zvolgew l-affarijiet, wiehed mal-ewwel jintebah li l-iskop li għalih twaqqfet is-socjeta' illum m'għadux jista' jigi mwettaq u kwindi ma fadalx skop għalfejn dis-socjeta' tibqa' tezisti, jekk mhux biex tigbor dak li hu dovut lilha u thallas dak li hu minnha dovut, u wara ssir il-qasma bejn l-azzjonisti.

Illi jekk id-diretturi intimati ser jithallew joperaw is-socjeta' kif qed jittentaw jagħmlu, huma ser jinnegaw dan id-dritt bazilari li hu ntitolat għalih l-esponent.

Illi kif ser jigi ppruvat ukoll waqt is-smigh tal-kawza, l-esponent ilu snin twal jigi trattat b'mod oppressiv, mhux

gust, diskriminatorju u ta` pregudizzju ghalih mill-azzonist magoritarju tas-socjeta`, li kien imexxi s-socjeta` bhal li kieku din kienet tappartjeni unikament lilu biss.

Illi issa Robert Borg, qed jippretendi li huwa biss ghandu jedd imexxi s-socjeta` bhal li kieku din kienet tieghu wahdu, kif jirrizulta mis-suespost, u kif ser jirrizulta ahjar waqt is-smiegh tal-kawza.

Likwidazzjoni

Illi l-esponent jissottometti illi hemm ragunijiet gravi u sufficjenti bizzejjed sabiex din l-Onorabbli Qorti tordna l-likwidazzjoni tas-socjeta` Primrose Poultry Products Limited, u dan principalment minhabba l-fatti segwenti :

i) L-iskop li ghalih twaqqfet din is-socjeta` issa ma jistax ikompli jintlahaq ;

ii) Il-bord taghha ma jistax validament jitlaqqa` stante li ma jissusistix quorum ;

iii) Hemm dizgwid intern kbir bejn id-diretturi.

iv) Trid tkun din il-Qorti li tordna l-likwidazzjoni tas-socjeta` stante li peress li ulied John J. Borg (senior) ghadhom m`ghamlux it-trasmissjoni tal-ishma, lanqas ma tista tittiehed decizjoni f`general meeting sabiex is-socjeta` tigi likwidata.

Konsiderazzjonijiet Ohra

Illi qabel ma tasal biex tigi likwidata s-socjeta` Primrose Poultry Products Limited hemm xi konsiderazzjonijiet li ghandha tidhol fihom din l-Onorabbli Qorti. Dawn huma s-segwenti :

(i) *Fil-kotba tas-socjeta` jirrizulta li d-direttur intimat Joseph Galea ghandu cash in hand is-somma ta` LM91,560.25 (ekwivalenti ghal €213,278.03). Skond l-istess Joseph Galea minn dawn il-flus ma fadallu xejn, stante li huwa arbitrarjament ghadda l-bicca minn dawn il-flus lil John J. Borg (senior) principalment, u lis-socjeta` Marco Holdings Limited u lil Robert Borg, kif jirrizulta mid-dokument hawn anness bhala Dok. I. Din il-Qorti trid tinvestiga dan, u jew tordna li dawn il-flus jigu ritornati lis-socjeta`, jew inkella tista` tikkonsidra dawn il-flus bhala dividends lill-azzjonista John J. Borg (senior) u tordna dividend ta` 24/52 ta` dan l-ammont lill-esponent.*

(ii) *Is-socjeta` Primrose Poultry Products Limited kellha wkoll numru ta` kontijiet bankarji bhala riserva. Informazzjoni dwar dawn il-kontijiet ilha ma tinghata lill-esponent. L-esponent ghandu lista ta` dawn il-kontijiet, fejn kienu jinsabu, u l-account numbers taghhom. Il-valur ta` dawn il-kontijiet irid jinqasam bejn l-azzjonisti tas-socjeta` u jekk ittiehdu xi fondi minnhom dawn iridu jigu riprestinati.*

(iii) *Is-socjeta` Primrose Poultry Products Limited sarulha loans li parti minnhom huma dovuti lill-esponent bhala azzjonist, kif ser jigi ppruvat fil-kors tal-kawza, u dawn ghandhom jithallsu lill-esponent.*

(iv) *Fit-2 ta` Gunju 1989, f'laqgha tal-azzjonisti tas-socjeta`, hawn annessa bhala Dok. J, kien gie miftiehem li peress li May Frances Borg kienet thallset is-somma ta` LM9,360 (dawn gew lilha imhallsa), John J. Borg kellu jithallas is-somma ta` LM20,280 (dawn gew fil-fatt imhallsa ukoll) u George Borg kellu jithallas is-somma ta` LM9,360 – dawn ghadhom dovuti u ghadhom ma gewx imhallsa, u kwindi ghandu jsir tali hlas lill-esponent, b'effett immedjat.*

(v) *Jirrizulta li oltre dak li hemm fl-ewwel paragrafu dwar dawn il-konsiderazzjonijiet, kif ser jigi ppruvat fil-kors tal-kawza, hemm diversi flejjes dovuti lis-socjeta` Primrose Poultry Products Limited minn Robert Borg, u dawn ghandhom jigu mhallsa lis-socjeta` Primrose*

Poultry Products Limited qabel ma ssir il-likwidazzjoni li qed tintalab.

(vi) Minn meta sar il-mandat ta' inibizzjoni lill-esponent gie negat lilu access ghall-accounting records tas-socjeta', il-computer tieghu gie disconnected mis-sistema tal-accounts apposta li saret ghall-arrangement tal-50/50 mas-socjeta' P.G.T. Co. Limited - u li qabel kellu access ghaliha, u il-posta u l-korrispondenza li tinghadda lilu hija censurata, ghalhekk irid jigi assigurat li huwa jkollu access shih ghall-accounting records kollha tas-socjeta' u ghall-korrispondenza kollha tal-istess, u li jkun jaf ezattament is-socjeta' x'dahlet u fejn qed imorru l-flus li deklin, stante li qabel il-pagamenti li jigu bil-posta kienu jghaddu f'idejn l-esponent, u issa ma hu qed jinghaddielu xejn minn dan.

(vii) In vista li lill-esponent inqataghlu l-access ghall-accounting records irid isir rendikont car tat-transazzjonijiet kollha li sehhu minn wara 18 ta' Novembru 2010, minn meta lill-esponent ma wrewhx iktar b'dak li kien qed isir.

(viii) Sa meta kien direttur l-esponent qabel is-sena 2001 l-audited accounts tas-socjeta' saru dejjem. Minn meta kien nieqes mill-Bord l-esponent baqghu ma sarux audited accounts tas-socjeta', hlief dawk tas-sena 2002 li saru recentement. Huwa necessarju li dawn isiru kollha mill-iktar fis halli s-socjeta' tirregolarizza l-posizzjoni taghha.

Talbiet

Ghaldaqstant l-esponent, f'ismu bhala azzjonist, u anke f'isem l-istess socjeta' bhala azzjoni derivattiva, jitlob lil din il-Qorti bir-rispett li joghgobha a tenur tal-artikolu 402 tal-Att Dwar il-Kumpaniji taghti rimedju adegwat lill-interessi tas-socjeta' Primrose Poultry Products Limited u lill-interessi tieghu, li jinkludi minghajr pregudizzju ghall-generalita' tat-talba :

1. *Ordni lill-intimati sabiex –*

a) *Ma juzawx xi fondi jew assi tas-socjeta` Primrose Poultry Products Limited, inkluz jizbankaw fondi mill-kontijiet bankarji li ghandha Primrose Poultry Products Limited f' banek lokali, sabiex jithallsu xi obbligi ta` xi terza persuna ;*

b) *Ma jiggravaw b`xi mod lis-socjeta` Primrose Poultry Products Limited b`xi impjegati godda oltre dawk li s-socjeta` prezentement ghandha ;*

c) *Ma jizvolgu ebda attivita` kummercjali li ma hijiex kontemplata fl-objects clause tal-istess socjeta` Primrose Poultry Products Limited.*

d) *Ma jaljenaw, jittrasferixxu jew b`xi mod iehor jiddisponu minn xi assi immobbli tas-socjeta` Primrose Poultry Products Limited.*

e) *Ma jikkrejaw l-ebda pizijiet jew gravami jew privileggi, jew ipoteka, jew rahan, jew xi dritt reali jew personali iehor fuq xi assi mobbli jew immobbli tas-socjeta` Primrose Poultry Products Limited.*

f) *Ma jimportawx jew b`xi mod iehor jakkwistaw merkanzija u prodotti ta` ikel f' isem l-istess socjeta` Primrose Poultry Products Ltd.*

2. *Taghti dawk l-ordnijiet l-ohra li jidhrilha xierqa sabiex il-patrimonju tal-istess socjeta` Primrose Poultry Products Limited jigi salvagwardat.*

3. *Taghti dawk l-ordnijiet u pprovvedimenti ohra, li jidhrilha xierqa, sabiex is-socjeta` Primrose Poultry Products tithallas minghand l-intimati, jew min minnhom, dak kollu li huwa lilha dovut, jew b`xort` ohra taghti rimedju lill-esponent sabiex jigi newtralizzat il-pregudizzju lilu rekat.*

4. Taghti ordnijiet sabiex tassigura li l-esponent ikollu access liberu u shih, u f'kull hin, għall-accounting records, korrispondenza u ufficini tas-socjeta` Primrose Poultry Products Limited.

5. Tordna li s-socjeta` intimata tigi likwidata stante li jezistu ragunijiet gravi u sufficjenti sabiex din tigi likwidata.

6. Taghti kull rimedju iehor li din il-Qorti jidhrilha xierqa ai termini tal-artikolu 402(3).

Bl-ispejjez, inkluzi dawk tal-mandat ta` sekwestru numru 1825/10 u tal-mandat ta` inibizzjoni numru 1824/10 kontra l-intimati.

Rat id-dokumenti li kienu esebiti mar-rikors promotur.

Rat ir-risposta tal-intimati kollha li kienet prezentata fis-17 ta` Frar 2011 u li taqra hekk –

A. Il-bazi ta` l-azzjoni tar-rikorrenti

1. Illi l-azzjoni tar-rikorrent hija azzjoni a tenur tal-provvedimenti ta` l-artikolu 402 tal-Kap. 386 tal-Ligijiet ta` Malta, u cioe` azzjoni li permezz taghha, ir-rikorrent, fil-kapacita` tieghu ta` azzjonista qiegħed jallega illi l-kumpannija intimata qiegħda titmexxa b`mod li huwa ta` pregudizzju jew oppressiv fil-konfront tieghu ;

2. Illi izda, fl-umli opinjoni ta' l-intimati, dak li qiegħed jagħmel ir-rikorrent huwa parti oħra mill-kullana li niseg minn Novembru tas-sena 2010, u cioe' il-mument meta l-intimat Robert Borg, kemm f'ismu kif ukoll f'isem l-eredi ta' John Borg, iddecieda illi ma jaccettax li jixtri l-ishma tar-rikorrent George Borg taht il-pattijiet stabbiliti mill-istess rikorrent George Borg ;

3. Illi jigi pprecizat illi l-intimat Robert Borg mhux qiegħed jikkontesta l-fatt li George Borg għazel li jbigħ l-interess tiegħu fis-socjeta' intimata. George Borg għandu kull dritt li jagħmel dan. Izda dak li qiegħed jigi kkontestat huwa li George Borg jagħzel huwa z-zmien u t-termini li bihom ibiegh dawn l-ishma u izjed minn hekk jimponi dawn it-termini fuq l-intimat Robert Borg. U fil-fatt, li gara kien li meta Robert Borg m'accettax tali termini li pprova jimponi fuq George Borg, George Borg nieda sensiela ta' proceduri sabiex jiffriza l-kumpannija intimata, u jgiegħel lil Robert Borg li jaccetta t-termini mposti minn George Borg ;

4. Illi z-zmien li fih saru l-proceduri tal-mandati kawtelatorji oltre l-proceduri odjerni huma pjuttost indikattivi ta' dan il-fatt ukoll. Analizi akkurata tar-rikors promotur turi li George Borg jilmenta minn fatti li uhud minnhom sehhew meta huh, u cioe' l-mibki John Borg, kien għadu haj. Isemmi ukoll il-fatt illi hu, George Borg, ma baqax iservi fuq il-Bord tad-Diretturi tas-socjeta' intimata sa mis-sena 2001. Izda, minkejja dan kollu kien proprju issa li George Borg iddecieda illi jniedi l-proceduri odjerni. F'mument proprju meta l-kumpannija intimata kienet reggħet stabbiliet ruhha, u b'hekk tejbet il-valur tagħha, liema valur pero' ma kienx bizzegħed għal George Borg sabiex ibigh ;

5. Illi wieħed ukoll josserva illi l-azzjoni tar-rikorrent kienet u għadha intempestiva stante li qatt ma kienet giet preceduta minn xi azzjoni fil-forma ta' xi laqgħa ta' l-azzjonisti, jew laqgħa tal-Bord tad-Diretturi ta' l-istess

kumpannija, fejn l-allegat operat abbussiv gie b`xi mod diskuss. George Borg ghazel li jaqbez dawn l-istadji kollha, u jipprocedi guddizjarjament l-ewwel permezz ta` mandati kawtelatorji li rrizultaw li kienu frivoli, u issa bl-azzjoni odjerna.

B. Komposizzjoni tal-Bord

6. *Illi l-ewwel aggravju tar-rikorrent huwa l-mod li bih il-Bord tal-kumpannija huwa kompost. Huwa jirreferi ghall-artikolu 45 tal-articles of association li jitkellem car fis-sens li dawh id-diretturi li huma azzjonisti ghandhom dritt tal-vot fil-Bord tal-Kumpannija ;*

7. *Illi tajjeb li jigi osservat illi r-rikorrent Galea ilu direttur tal-kumpannija mis-sena 1976 u d-direttur Vella ilu direttur mis-sena 2001. Fil-fatt dan ta` l-ahhar gie appuntat fuq il-Bord mir-rikorrenti stess meta huwa rrozenja fis-sena 2001. Robert Borg gie appuntat direttur fis-sena 1985 ;*

8. *F`Novembru tas-sena 2010, ir-rikorrent rega` appunta ruhu (minghajr laqgha ta` l-azzjonisti) fuq il-Bord tad-Diretturi tal-kumpannija ;*

9. *Illi skond ir-rikorrent, huwa biss ghandu d-dritt li jservi bhala direttur b`vot fuq il-Bord, stante li l-intimati Vella u Galea m`hum iex azzjonisti, filwaqt li skond l-istess George Borg, lanqas Robert Borg ma huwa azzjonista ;*

10. *Illi bir-rispett kollu, dan l-argument huwa kompletament zbaljat u dan ghas-segwent i ragunijiet :*

a. *Il-Bord tal-kumpannija ilu jiffunzjona b`dan il-mod ghal snin twal. Fil-fatt, wara r-rizenja ta` John Borg fis-sena 1997 minn direttur, l-unika direttur li kien jilhaq il-*

kriterju tal-provvedimenti ta' l-artikolu 45 ta' l-istatut tal-kumpannija kien George Borg. Wara l-mewt ta' John Borg fis-sena 2005, u t-trafuzjoni ta' l-ishma fuq l-eredi tieghu, l-unika direttur li kien jilhaq il-kriterju tal-provvedimenti ta' l-artikolu 45 ta' l-istatut tal-kumpannija kien Robert Borg, stante li George Borg kien irrezenza fis-sena 2001 ;

b. Illi meta John Borg miet, l-ishma tieghu (li jikkostitwixxu maggoranza ta' l-ishma fil-kumpannija) ghaddeu b`mod indiviz fuq l-eredi tieghu, li skond il-provvedimenti ta' l-artikolu 16 ta' l-istatut. U dawn l-eredi nnominaw lil Robert Borg bhala dak il-persuna li sakemm l-ishma kienu ghadhom indivizi jigi registrat bhala azzjonista fir-Registru ta' l-azzjonisti tal-Kumpannija ;

c. Illi ghaldaqstant, kuntrarju ghal dak li jallega r-rikorrent, Robert Borg ghandu l-kwalifiki ndikati fl-artikolu 45 ta' l-istatut, tant illi mis-sena 2005 sa l-ahhar tas-sena 2010 huwa kien l-uniku direttur li jservi fuq il-Bord tal-kumpannija li kellu vot skond l-istess statut tant illi l-kumpannija hekk mexiet. U kif ser jigi ppruvat fil-mori tal-proceduri odjerni, Robert Borg dejjem kien gie hekk rikonoxxut mill-istess George Borg, tant illi kien l-istess Robert Borg li kien jirrapprezenta legalment u guridikament lill-istess kumpannija ntimata, bhal per eżempju fuq il-ftehim li saru mal-banek, transazzjonijiet bankarji, kif ukoll fil-proceduri gudizzjarji li l-kumpannija intimata ghandha pendent quddiem il-Qrati. U hawn wiehed isaqs, min kien li approva u rrapresenta s-socjeta` intimata fuq il-kuntratt tal-bejgh tal-farm lil terzi fis-sena 2007 ? Min kien li approva u rrapresenta lis-socjeta` intimata fuq il-ftehim ta` pagament ghas-saldu mal-banek fl-istess sena ?

d. Illi dawn il-fatti wahedhom juri bic-car li l-azzjoni odjerna m`hi xejn hlief azzjoni ta` konvenjenza li fiha l-intimat George Borg qieghed ifittex ix-xaghra fl-għagina u jsib ma` xhiex jaqbad sabiex a bazi t`hekk iniedi l-proceduri odjerni.

11. Illi mis-suespost johrog ghaldaqstant car illi anke l-argument li ghamel ir-rikorrent dwar il-quorum ma jsib l-ebda sostenn u bazi legali ;

12. Illi oltre dan, l-Att dwar il-Kumpanniji jipprovdi car kif azzjonista jista` sahansitra jsejjah laqgha tal-kumpannija sabiex direttur/i jitnehhew mill-kariga taghhom, xi haga li ghal xi raguni, l-intimat qatt ma ghamel.

C. In-Negozju tal-Kumpannija

13. Illi l-mandat odjern huwa sempliciment ibbazat fuq insinwazzjonijiet bla sens fattwali u bla bazi legali ;

14. Illi l-ewwel punt imressaq huwa li l-intimati, fil-kapacita` taghhom ta` diretturi, m`ghandhomx jaghmlu negozju li jmur oltre l-istatut tal-kumpannija. U wiehed isaqsi dan mhux ovvju ?

15. Izda bl-ebda mod ma tressqet prova li l-istess socjeta` intimata, tramite l-intimati diretturi qieghda taghmel negozju oltre l-poteri taghha. Illi annessa mar-risposta tal-mandat ta` inibizzjoni numru 1824/10AL (IJS 1,2 u 3) gew esebiti estratti mill-audited accounts tal-kumpannija ghas-snin 1994, 1999 u 2002 fejn fir-rapport tad-diretturi fi zmien meta l-istess rikorrent kien direttur, l-istess diretturi ddikjaraw illi l-attivita` tal-kumpannija kienet "principally in the production of poultry products and the wholesale of foodstuffs." U dak huwa n-negozju li qieghda taghmel is-socjeta` intimata fil-mument (hlief ghall-fatt li m`ghadhiex trabbi t-tigieg) ;

16. Illi oltre dan, sa jjem qabel ma gew imnedija l-proceduri attwali, l-istess rikorrent kien kontinwament japprova n-negozju tal-kumpannija. Id-dokument IJS4

(anness mat-twegiba tal-mandat ta` inibizzjoni) huwa car fis-sens li l-istess rikorrent kien ghadu kemm approva xiri ta` konsenja ta` shellfish. Illi l-istess jidher car mid-dokument IJS9 li juri ordnijiet maghmul mis-socjeta` intimata u approvati mill-istess rikorrent. Anness ma` l-istess dokument hemm kopja ta` cheques relattivi mahruqa u ffirmati mill-istess rikorrent ;

17. Illi fl-assjem tad-dokumenti annessi bhala IJS7 hemm indikazzjoni ta` xi stocks li kien hemm fis-snin 1991, 1995, 1996, 1997 u 1998.

18. Illi dan huwa dak li dejjem ghamlet is-socjeta` intimata li minn dejjem kienet timporta prodotti ta` ikel. Kien hemm zmien meta l-istess kumpannija kienet ukoll timporta prodotti tal-gonna, medicini ta` l-animali u kienet ukoll distributur ta` prodotti tal-kumpannija konnessa taghha Kenborg Company Limited.

D. Il-kumpannija intimata u PGT Limited

19. Illum konvenjentement ir-rikorrent joghgbu li jdawwar il-fatti dwar is-socjeta` PGT Limited u f'dan l-istadju l-intimati jirriservaw li jressqu l-provi taghhom sabiex juru li dak allegat mir-rikorrent m`huwiex minnu ;

20 Illi din il-kumpannija, PGT Limited kienet ghal xi zmien wara s-sena 2006, hadet over in-negozju tal-kumpannija intimata minhabba problemi finanzjarji li kellha l-kumpannija intimata. Kien hemm qbil illi din kienet misura temporanja tant illi l-haddiema kollha tal-kumpannija intimata gew trasferiti fuq il-kotba tal-PGT ;

21. Illi dan sar sakemm il-kumpannija intimata tbigh proprjeta` li hija kellha u mir-rikavat thallas xi djun li

kellha u bir-rimanenti terga` tkun likwida bizzzejjed sabiex tkompli bin-negozju taghha ;

22. *Illi fil-fatt hekk sar tant illi l-kumpannija intimata kienet ukoll tat garanzija (approvata minn George Borg) a favur tal-PGT rigward self li kellha taghmel il-PGT (vide IJS5 anness mar-risposta tal-mandat ta` inibizzjoni) minghand bank kummercjali. PGT Limited kellha tiehu din il-facilita` bankarja proprju minhabba l-fatt illi hija kellha tassorbu l-haddiema u l-operat tal-kumpannija intimata, u b`hekk il-kumpannija intimata tat tali garanzija ;*

23. *Illi malli tali trasferiment ta` proprjeta` sar, u b`hekk il-kumpannija intimata regghet giet likwida, din regghet bdiet tinnegozja. Inizjalment tali negozju baqa` jsir minn PGT Limited izda minn dawn l-ahhar hmistax-il xahar, in-negozju rega` beda jsir mill-kumpannija intimata u PGT Limited baqghet biss isservi ta` distributur tal-kumpannija intimate ;*

24. *Illi dokument IJS8 (anness mar-risposta tal-mandat) juri s-sales li ghamlet il-kumpannija intimata bejn Awissu 2009 sa Ottubru 2010, u liema dokument juri bic-car illi r-rikorrent fil-fatt ma kienx korrett fir-rikors tieghu stante li tali dokument juri bic-car illi l-kumpannija intimata qieghda fl-attiv anke meta wiehed janalizza x-xiri u l-bejgh taghha ;*

25. *Illi d-dokument IJS10 juri l-istock position tal-kumpannija intimata fil-mument, liema stock huwa diga` fil-kustodja tal-kumpannija intimata u li l-kumpannija intimata qieghda fl-impossibilita` li tbigh u tinnegozja minhabba l-mandat odjern ;*

26. *Illi lanqas ma jaghmel sens li r-rikorrent jghid li l-kumpannija m`ghandhiex taghmel negozju u m`ghandhiex tiehu impjegati stante li ftit tal-jiem ilu huwa*

stess irregistra bhala impjegat ta' l-istess kumpannija (IJS6).

E. Fatti ohra

27. Illi fl-ahhar parti tar-rikors tieghu, l-intimat jiddeciedi li jdahhal fatti li jidher li huwa u l-membri tal-familja tieghu huma ben konxji taghhom ;

28. Illi jissem mew il-cash in hand. Li forsi nesa jsemmi r-rikorrent kien l-hekk maghruf kont "Borg Bros". Illi dan il-kont kien jithaddem mir-rikorrent u minn hutu (llum mejta) u wiehed jassumi illi r-rikorrent qiegħed f' pozizzjoni ahjar minn kulhadd li jitkellem fuq dan il-kont ;

29. Illi jissem mew kontijiet bankarji. Anke hawn wiehed jassumi li dawn kienu nfethu mir-rikorrent u hutu, u għaldaqstant huwa r-rikorrent li għandu jwiegeb għal dawn u mhux l-intimati ;

30. Illi dwar loans jew xi ammonti dovuti lill-azzjonisti għandu jingħad illi jekk hemm loans risultanti mill-accounts bhala dovuti lir-rikorrent, allura r-rikorrent jikkwalifika bhala kredtur tas-socjeta`. Rigward l-ammonti mhallsa lill-eredi ta` hut ir-rikorrent, dawn ovvjament jithallsu wkoll lill-eredi tar-rikorrent ;

31. Illi jekk hemm xi ammonti li għandhom jithallsu mhux biss minn Robert Borg, izda minn kull debitur tas-socjeta`, ovvjament dawn għandhom jithallsu ;

Illi għaldaqstant stante illi huwa evidenti illi r-rikorrenti m`għandhom l-ebda jedd jew dritt li jinterponu l-proceduri odjerni liema proceduri saru bl-unika skop li jtellfu lil min għandu l-interess li jkompli jopera lis-socjeta`

intimata, u ghaldaqstant, hlief ghal dak diga` akkordat tramite d-digriet ta` dina l-Onorabbli Qorti ta` l-10 ta` Jannar 2011, tichad it-talbiet kollha tar-rikorrent, u dana taht kull provvediment xieraq u opportun li joghgobha taghti dina l-Onorabbli Qorti.

Rat id-digriet taghha moghti fl-udjenza tal-1 ta` Marzu 2011 fejn hatret lill-awditur Kevin Mahoney sabiex jistabilixxi l-*fair market value* tal-ishma tar-rikorrent fil-kumpannija intimata.

Rat il-verbal tal-udjenza tat-18 ta` April 2011 fejn *inter alia* l-intimati pprezentaw lista tal-impjegati (Dok IVG1) li kienu jahdmu mal-kumpannija intimata Primrose u kienu trasferiti biex jahdmu mal-kumpannija PGT, u fejn ir-rikorrent sostna li ma kien hemm qatt ftehim li l-kumpannija PGT tigi finanzjata bl-assi tal-kumpannija intimata Primrose.

Rat il-verbal tal-udjenza tal-21 ta` Gunju 2011.

Rat id-digriet taghha moghti f`dik l-udjenza fejn, ghar-ragunijiet hemm risultanti, issospendiet l-inkariku tal-awditur Kevin Mahoney kif dedott fid-digriet taghha tal-1 ta` Marzu 2011.

Semghet ix-xiehda tar-rikorrent, ta` May Borg, ta` John Joseph Borg, ta` Therese Cilia, ta` Karen Aquilina, ta` Marie-Therese Camenzuli, ta` Saviour Scicluna, ta` Louis Farrugia u ta` Lucienne Curmi fl-udjenza tat-2 ta` Awissu 2011, u rat id-dokumenti li kienu esebiti waqt din l-udjenza.

Semghet ix-xiehda ta` Lucianne Curmi, ta` Karen Aquilina u l-kontroezami ta` r-rikorrenti fl-udjenza tad-9 ta`

Kopja Informali ta' Sentenza

Awissu 2011, u rat id-dokumenti li kienu esebiti waqt din l-udjenza.

Rat il-verbal tal-udjenza tad-19 ta` Awissu 2011, semghet ix-xiehda ta` l-intimati Joseph Galea, Michael Vella u Robert Borg, u rat id-dokumenti li kienu esebiti waqt din l-udjenza.

Semghet lid-difensur tar-rikorrent jiddikjara hekk f`din l-ahhar udjenza - *illi bhala fatt sal-2005 meta John J. Borg kien ghadu jmexxi fil-Primrose Poultry Products, din il-kumpannija kienet timporta prodotti ta` ikel. Din l-istgarrija qed issir mir-rikorrent limitatament sabiex jigi kkonfermat dan l-istat ta` fatt u mhux b`xi mod ghaliex ir-rikorrent jaccetta li tali importazzjoni kienet qed issir mill-istess kumpannija b`mod lecitu.*

Ikkonstatat li l-gbir tal-provi tal-partijiet kien konkluz fl-udjenza tad-19 ta` Awissu 2011.

Semghet is-sottomissjonijiet tar-rikorrent li saru mid-difensur tieghu fl-udjenza tat-22 ta` Settembru 2011.

Rat in-nota ta` sottomissjonijiet tal-intimati li kienet prezentata fl-udjenza tas-6 ta` Ottubru 2011.

Semghet is-sottomissjonijiet ulterjuri tal-ahhar mid-difensuri tal-partijiet fl-udjenza tas-6 ta` Ottubru 2011.

Rat id-digriet taghha moghti f`din l-udjenza tal-ahhar fejn halliet il-kawza ghal provvedimenti ghal-lum.

Ikkunsidrat :

II. Strutturi soċjetarji

Fir-rikors, ir-rikorrent jiddikjara mill-ewwel li din il-kawza hija msejsa fuq l-**Art.402 tal-Kap. 386** tal-Ligijiet ta' Malta. Qieghed jaghmel il-kawza bhal azzjonista minoritarju tal-kumpannija intimata Primrose Poultry Products Limited. (minn issa `l quddiem tissejjah "**Primrose**"). Qieghed jaghmel ukoll azzjoni derivattiva fl-interess u a beneficcju ta' Primrose stess kontra t-tlett diretturi u cioe' l-intimati Borg, Vella u Galea. L-implikazzjonijiet legali ta' azzjoni ta' din ix-xorta jigu trattati `l quddiem.

Qabel ma tghaddi ghal sintesi tal-provi li jaghmlu parti minn dan il-process kopjuz li, ghal fini ta' praticita' kellu jinqasam f'sitt (6) volumi, din il-Qorti, f'dan l-istadju, sejra tqis **l-istrutturi soċjetarji taz-zewg kumpanniji** li jissemmew mill-bidu sal-ahhar fil-waqtiet kollha ta' din il-kawza u cioe' Primrose, u Primrose General Trading Limited (minn issa `l quddiem tissejjah "**PGT**"). Sejra taghmel hekk ghalix *inter alia* it-tesi **principali** tar-rikorrent hija li illum Primrose hija kumpannija *non trading* li ghandha biss assi. Ighid li kontra l-fehma tieghu, bi pregudizzju ghalih u b'detriment ghall-istess kumpannija, il-fondi ta' Primrose qeghdin jintuzaw, kontra l-ligi u kontra dak li jipprovdi l-Memorandum u l-Articles of Association ta' Primrose, sabiex jigi finanzjat l-operat ta' PGT li hija kumpannija distinta ghal kollox minn Primrose li, ghalkemm hija *trading*, ghandha pero' hafna dejn, mhijiex f'qaghda finanzjarja li thallas dak id-dejn, u qeghda zzomm li ma teghriqx ghal kollox minhabba l-flus gejjin il-hin kollu minghand Primrose b'abbuz da parti tad-diretturi ta' Primrose (u ghalhekk id-*derivative action*). Skond ir-rikorrent, il-konsegwenza ta' dan kollu hija min minflok tfalli, ghax hija insolventi, PGT sejra tispicca tfalli wkoll lil Primrose. Mentri, skond ir-rikorrent, l-ahjar interess tal-azzjonisti ta' Primrose u ta' Primrose stess ikun li din tigbor il-krediti li ghandha, ma sservi ta' finanzjarju ghal hadd, speċjalment *a fondo perduto* bhal ma hija PGT, tigi

xjolta u stralcjata sabiex l-attiv jinqasam bejn l-azzjonisti ladarba hija *non trading* u mhux il-kaz li ghad tista` taqbad in-negozju li ghaliha kienet kostitwita.

Il-Qorti rat l-atti socjetarji ta` Primrose li kienu esebiti bhala prova fil-kawza tal-lum.

Jirrizulta li l-*authorised share capital* u l-*issued share capital* ta` Primrose huwa ta` Lm65,000 maqsum in kwantu ghal 5000 Ordinary Shares b`valur ta` Lm5 ghal kull sehem, u 40,000 6% Redeemable Cumulative Preference Shares b`valur ta` Lm1 ghal kull sehem. Kemm l-Ordinary Shares kif ukoll il-Preference Shares huma *fully paid up*. L-azzjonisti kienu dawn –

1) John J. Borg, li kellu 2600 Ordinary Shares u 20,800 Preference Shares u allura kellu l-maggioranza assoluta tal-ishma (52%). Jirrizulta li John J. Borg miet fl-10 ta` Dicembru 2005, u sakemm din il-kawza thalliet ghall-provvediment tal-lum irrizulta bhala fatt li baqghet ma saritx il-procedura tat-transfer and transmission of shares skond l-istatut socjetarju a favur ta` persuna li tirrapprezenta lill-eredi.

2) Mary F. Borg, li ghandha 600 Ordinary Shares u 4800 Preference Shares (12%).

3) John Joseph Borg, li ghandu 600 Ordinary Shares u 4800 Preference Shares (12%).

4) Ir-rikorrent George Borg, li ghandu 1200 Ordinary Shares u 9600 Preference Shares (24%).

Meta Primrose kienet kostitwita skond l-Ordinanza, id-diretturi kienu t-tliet ahwa Borg : John J, ir-rikorrent u Albert Illum mejjet. Joseph Galea, li kien impjegat ta` Primrose, u qatt ma kien azzjonista, inhatar direttur fis-6 ta` Ottubru 1976.

Fis-6 ta' Ottubru 1998 u allura wara li gie fis-sehh il-Kap.386, id- diretturi ta' Primrose kienu erba' u cioe' Mary Borg armla ta' Albert, ir-rikorrent, Robert Borg li mhux azzjonista u jigi iben il-mejjet John J. Borg, u Joseph Galea.

In segwitu Mary Borg ma baqghetx direttur. Inhatar Michael Vella bhala direttur. Bhal Joseph Galea, kien impjegat ta' Primrose u qatt ma kien azzjonista taghha. Ir-rikorrent ukoll irrizenja minn direttur fis-17 ta' Ottubru 2001.

Bejn id-data tar-rizenja tar-rikorrent minn direttur, u l-assunzjoni tar-rikorrent mill-gdid bhala direttur fit-18 ta' Novembru 2010 skond l-Art.45 tal-Articles, id-diretturi ta' Primrose kienu Robert Borg, Joseph Galea u Michael Vella. Wara t-18 ta' Novembru 2010, id-diretturi saru erbgha biz-zieda tar-rikorrent. U hekk baqghet is-sitwazzjoni sad-data meta l-kawza thalliet ghall-provvediment tal-lum.

L-Articles ta' Primrose jippermettu l-hatra bhala diretturi ta' persuni li mhumix membri taghha pero' skond l-Art.45 ma jistax ikollhom vot.

Hemm kontestazzjoni dwar jekk ir-rikorrent huwiex l-uniku direttur li ghandu vot. Ir-rikorrent jikkontendi li fil-perijodu ta' bejn meta r-rikorrent spicca minn direttur sa ma rega' hatar lilu nnifsu bhala direttur ghax kien azzjonista, Primrose tmexxiet minn bord fejn hadd mid-diretturi appuntati ma kellu vot. Skond ir-rikorrent, anke llum, prezenti r-rikorrent ghal-laqghat tal-bord tad-diretturi, ma jistax jintlahaq quorum ghaliex skond l-Art.56 tal-Articles il-quorum ikun kompost minn zewg diretturi li jirraprezentaw 75% tal-issued share capital. Billi r-rikorrent ghandu biss 24%, u l-bqija tad-diretturi mhumix

azzjonisti, ma jistax ikun hemm quorum biex jitmexxa n-negozju ta' Primrose.

Il-kontenzjoni tal-intimat Robert Borg hija li huwa kellu l-kunsens ta' hutu kollha sabiex jidher fl-interess taghhom fil-kumpannija.

Ghar-rigward ta' PGT (C13934), jirrizulta li r-rikorrent ghandu 5,000 Ordinary Shares. L-istess ghandu John Joseph Borg. It-tnejn huma azzjonisti ta' minoranza ghaliex il-maggoranza tal-ishma u cioe' 15,000 Ordinary Shares huma ta' Marco Holdings Limited. L-azzjonisti ta' din tal-ahhar huma s-sitt ulied ta' l-mejjet John J. Borg u cioe' Robert Borg, Louisianne Curmi, Anne Marie Spiteri, Karola Aquilina, Johanna Corbolan u Rachelle Borg. Robert Borg huwa l-uniku direttur ta' PGT. Mhux kontestat illi erba' mis-sitt ulied ta' John J. Borg, ir-ragel ta' Joanne Corbolan, iben Robert Borg, l-intimat Joseph Galea (li huwa direttur ta' Primrose) u l-intimat Michael Vella (wkoll direttur fis-socjeta' Primrose Poultry Products Limited) huma kollha impjegati ta' PGT. Lanqas ma huwa kontestat li ghalkemm azzjonista ta' minoranza, ir-rikorrent mhux involut fil-gestjoni ta' PGT.

Ikkunsidrat :

III. Provi

Il-provi tar-rikorrent kienu kostitwiti mix-xiehda tieghu korraborata minn dokumenti. Il-provi tal-intimati kienu x-xiehda tat-tliet diretturi intimati, ta' tnejn mill-ahwa Borg, u zewg impjegati korraborati minn dokumenti.

Din il-Qorti sejra tqis dawk li, fil-fehma taghha, huma l-aspetti saljenti tal-assjem tal-provi tal-partijiet,

u li, fil-fehma taghha, ghandhom rilevanza ghall-fini tal-azzjoni tar-rikorrent.

Meta titqies l-*objects clause* ta` kull wahda miz-zewg kumpanniji, isib li filwaqt illi l-ghan ewlieni ta` Primrose kien *to set up and carry on a comprehensive poultry industry, comprising egg hatching, commercial egg laying, chicken and broiler rearing*, dak ta` PGT huwa *to import, export, purchase, sell, market, manufacture all kinds of merchandise, food stuffs, commodities, and movables of any type and description*. Ghalkemm iz-zewg kumpanniji kellhom azzjonisti komuni ghat-tnejn, il-maggoranza tal-ishma fit-tnejn kienet ta` John J. Borg.

Jirrizulta anke mix-xiehda tar-rikorrent li John J. Borg kien il-kbir fl-eta` bejn it-tliet ahwa Borg. Albert miet l-ewwel. Billi John J. Borg kien il-kbir u kellu l-maggoranza tal-ishma ta` Primrose, kien prattikament jaghmel li jrid u hutu kienu joqghodu ghad-decizjonijiet kollha tieghu. Fix-xiehda tieghu, ir-rikorrent juza l-espressjoni emblematica illi John J. kien *jikser il-kmandamenti kollha*. Huwa propju ghalhekk illi rinfaccjat bl-argument mill-intimati li Primrose ma kenitx taghmel biss negozju fit-tjur, ir-rikorrent accetta li hekk kien il-kaz fil-passat meta kien ghadu haj John J. Dan tal-ahhar kien jiddeciedi, anke jekk ma kienx joqghod mal-istatut socjetarju, u l-azzjonisti l-ohra kienu joqghodu ghall-volonta`. Din il-qorti qeghda taccenna ghal din il-prova a skans li toqghod tirreferi ghall-provi (inkluz dokumenti) u ghall-argumenti li gabu l-intimati in sostenn ta` din ir-realta`.

Irrizulta li kien hemm zmien fejn Primrose kienet ghaddejja minn diffikultajiet finanzjarji u PGT kienet sejra tajjeb. Ghalhekk hadet hi fl-impieg l-bicca l-kbira tal-haddiema ta` Primrose sakemm din tal-ahhar tiehu r-ruh. Il-posizzjoni taz-zewg kumpanniji nvertiet ruhha matul dawn l-ahhar snin fis-sens illi Primrose waqfet mill-operat taghha, bdiet tbiegh l-assi taghha sakemm spiccat

prattikament minghajr impjegati ghajr ghar-rikorrent u Robert Borg, waqt li PGT ghattiet minn maltemp finanzjarju, baqghet iggorr hi l-piz tal-haddiema li kellha Primrose u ma tistax tibqa` ghaddejja bin-negozju taghha jekk ma jkollhiex l-ghajnuna finanzjarja ta` Primrose. Irrizulta li Primrose ghalqet il-hatchery fl-2007 u bieghet il-farm fl-istess sena.

U propju hawn hija l-prova li riedu jaghmlu l-intimati. U cioe` li ma hemm l-ebda sens fl-azzjoni tar-rikorrent skond l-Art.402 ghaliex fir-realta` dak li kienet mistennija li Primrose taghmel ma` PGT kien propju dak li PGT ghamlet ma` Primrose fil-passat.

Mhux kontestat bhala prova mill-intimati illi wara l-mewt ta` John J. Borg, Primrose kellha dejn ta` madwar Lm1,700,000. Ir-rikorrent jixhed li wara li nbiegh parti minn farm tal-kumpannija ghall-prezz ta` Lm900,000 huwa ghamel ftehim ma` bank li kien kreditur ta` Primrose fl-ammont ta` madwar Lm1,400,000 sabiex dak id-dejn jigi saldat bir-rikavat tal-bejgh ta` parti mill-farm. L-effett salutari ghal Primrose kien li ffrankat Lm500,000 u l-garanzija personali li kien ta John J. spiccat ukoll u b`hekk il-wirt tieghu ma giex aggravat. Ir-rikorrent ikompli jixhed illi in segwitu nbieghet. parti ohra tal-farm u bir-rikavat wasal fi ftehim ma` diversi kredituri ohra fis-sens illi dawn jithallsu ammonti inferjuri ghal dak li kienu qeghdin jippretendu u b`hekk baqa` aktar fondi fil-kumpannija. Pendenti wkoll kien hemm tliet kawzi fejn Primrose kienet qeghda tirreklama flus dovuti lejha minn terzi. Ghalhekk ghad hemm kredituri x`jithallsu, il-qaghda finanzjarja ta` Primrose qeghda fl-attiv u ghadha tippossjedi mmobbli.

Ir-rikorrent isemmi sitwazzjoni fejn PGT kellha facilitajiet bankarji mal-HSBC Bank (Malta) Plc, u dan il-bank sabiex ihalli lil PGT teccedi l-overdraft limit taghha kien talab li Primrose taghmel tajjeb ghal facilita ulterjuri ta` LM95,000, li kien l-ammont li PGT kienet kienet eccediet l-overdraft facility mal-bank. Dan sar bl-intiza li

meta Primrose tbiegh l-assi taghha, hija thallas l-ammont li bih PGT kienet eccediet l-overdraft facility taghha. Gara li meta fl-2007 Primrose bieghet il-farm, hija spiccat b`surplus ta` flus. Kellha ghalhekk thallas LM95,000 lil HSBC fil-kont ta` PGT sabiex thassar il-garanzija li kienet tat favur PGT.

Hekk kif beda l-bejgh tal-assi taghha, Primrose bdiet taghmel tajjeb ghal hlasijiet li kienu dovuti minn PGT.

Mhux kontestat mill-intimati illi bi flusha Primrose ghenet lil PGT fl-importazzjoni ta` ikel. Ir-rikorrent isemmi li l-intimat Robert Borg kien avvicina lir-rikorrent fejn qallu li kien hemm xi xoghol li l-PGT. ma kellhiex flus bizzejjed biex iggibu, u li jekk Primrose issellef il-flus lil PGT biex iggib dak ix-xoghol, PGT la kienet titlef suppliers barranin u lanqas klijenti lokali. Ghalhekk sar arrangement fejn kien accettat li Primrose thallas ghal xi prodotti li riedet timporta PGT u din thallas lura lil Primrose l-ammont li avanzatilha b`mark up ta` 15%. Il-pagament lura kellu jsir fi zmien sitt gimghat minn meta tkun giet importata l-merkanzija. Bejn it-12 ta` Lulju 2007 u l-24 ta` Ottubru 2007, Primrose avanzat lil PGT is-somma ta` €132,806. Billi PGT hallset ftit biss lura mill-ammont li kellha thallas, ir-rikorrent irrifjuta li jibqa` jaghti l-kunsens tieghu ghall-arrangement.

Min-naha tagghom, l-intimati jimputaw in-nuqqas ta` hlas lura tal-flus ghall-fatt illi z-zmien tar-*repayment* impost mir-rikorrent kien qasir wisq biex wara li jitqassam ix-xoghol jingabru l-flus dovuti mill-klijenti. Inoltre l-kondizzjonijiet imposti ma kienux jaghtu nifs lil PGT biex din ittella` kapital minn taghha halli taghmel ordnijiet godda ta` xoghol.

Ir-rikorrent jirreferi ghal incident li gara wara li hu ma accettax li aktar flus ta` Primrose jintuzaw ghan-negozju ta` PGT. Fit-23 ta` Ottubru 2008, Robert Borg mar l-

HSBC u ttrasferixxa €20,000 mill-kont ta' Primrose għall-kont ta' PGT. Dan sar bil-mohbi tar-rikorrent. Ir-rikorrent oggezzjona għal dak l-agir. Għalkemm Robert Borg accetta li jrodd il-flud lura, fil-fatt baqa' ma radd xejn.

Lejn l-aħhar tal-2008, sar ftehim bejn l-azzjonisti ta' Primrose u ulied John J. Borg fejn kien deciz li l-aħhar avvanz ta' flus minn Primrose lejn PGT jkun ta' €14,450. Wara PGT kellha tibda thallas lura dak li kellha taghti lil Primrose permezz ta' pagamenti ta' €5000 fix-xahar. Jirrizulta li sad-data tal-presentata tar-rikors promotorju, PGT kienet hallset lura €19,267 u kellha taghti bilanc ta' €178,969.

Ir-rikorrent ikompli jixhed li Robert Borg baqa' jagħmel pressjoni fuqu biex Primrose tkompli tiffinanzja l-operat ta' PGT l-aktar fuq l-argument li l-prodott li kienet iggib PGT minn barra kien iħalli hafna qligh kif ukoll għaliex il-klijenti kienu jħallsu fil-pront. Għalhekk sar ftehim iehor fejn Primrose thallas għall-merkanzija u għall-freight ta' xi partiti li PGT ma kellhiex flus biex iggib purche' l-merkanzija tithallas lura malajr. Il-merkanzija kellha tingieb fuq isem Primrose u PGT tagħmel ix-xogħol kollu hi nkluz dak ta' amministrazzjoni, il-hazna u d-distribuzzjoni. Wara li jingabru l-flus tal-bejgh ta' partita tax-xogħol, il-profitt kellu jinqasam bin-nofs bejn Primrose u PGT. Skond ir-rikorrent, l-arrangament beda fl-14 ta' Lulju 2009 u dam għaddej għal zmien qasir għaliex sab li PGT kienet waqfet timporta u bdiet tiddependi fuq Primrose sabiex ix-xogħol jingieb minn barra f'isimha. Skond ir-rikorrent, l-arrangament kellu jkun temporanjament għaliex l-intenzjoni dejjem kienet li Primrose tigi xjolta.

Ir-relazzjoni bejn ir-rikorrent u n-neputijiet tiegħu baqgħet sejra għall-aħhar għaliex minkejja pressjoni mingħandhom ma accettax aktar li Primrose tkun il-finanzjatur ta' PGT bla ma tiehu lura prattikament xejn milli kellha tiehu. Ir-rikorrent isemmi incident li gara

f'Novembru 2010 fejn Robert Borg ried li mill-flus ta' Primrose jithallsu l-pagi tal-impjegati ta' PGT. Sar inkontru fejn l-intimati riedu li jsir hekk ghaliex, skond huma, Primrose u PGT kienu haga wahda. Ghax ir-rikorrent oggezzjona, Robert Borg kien wasal sabiex ta struzzjonijiet lill-intimat Michael Vella biex idawwar l-impjegati kollha ta' PGT ghal fuq Primrose. Matul Novembru 2010, l-intimati gabu xoghol minn barra u hallsu minn kont ta' Primrose. Skond ir-rikorrent dan sar ad insaputa tieghu. Ir-rikorrent ighid illi fis-17 ta' Novembru 2010 il-bilanc fil-kont bankarju ta' Primrose kien ta' €189,199.84, waqt li sal-25 ta' Novembru 2010 dan kien nizel ghal ghal €164,644.22.

Apparti l-premess, ir-rikorrent talab lil din il-Qorti tistharreg il-mod kif tmexxew l-hwejjeg ta' Primrose fiz-zmien meta huwa ma kienx direttur kif ukoll wara li rega' hatar lilu nnifsu bhala direttur partikolarment meta ighid li kien privat minn access ghall-accounting records ta' Primrose.

Min-naha taghhom, l-intimati kkontestaw il-fondatezza ta' l-istanza tar-rikorrent ghaliex jikkontendu li r-rikorrent agixxa ghaliex Robert Borg irrifjuta li jixtri l-ishma tar-rikorrent fi Primrose bil-pattijiet li ried ir-rikorrent. L-intimati jikkontendu li Robert Borg ghandu jedd tal-vot fil-bord tad-diretturi ta' Primrose ghaliex kien sodisfatt dak previst mill-Art.16 tal-Articles. Fil-fatt Robert Borg ighid li kienet saret it-trasmission of shares ta' John J. Borg missieru u fi Primrose kien jirrapprezenta l-interess tieghu u ta' hutu l-eredi l-ohra flimkien mieghu tal-istess John J. Borg. Robert Borg ighid illi mill-2005 sa l-ahhar tal-2010 huwa kien l-uniku direttur li jservi fuq il-bord ta' Primrose li kellu vot skond l-istess statut tant illi l-kumpannija hekk imxiet. Robert Borg dejjem kien hekk rikonoxxut mir-rikorrent tant illi kien l-istess Robert Borg li kien jirrapprezenta legalment lil Primrose. Hekk sar fil-kaz tal-ftehim li saru mal-banek, fi transazzjonijiet bankarji, u fi proceduri quddiem il-Qrati. Huwa wkoll kien approva l-bejgh tal-farm u l-ftehim ta' transazzjoni mal-bank.

Ikkunsidrat :

IV. Dritt

Skond ir-rikorrent, l-azzjoni tieghu tal-lum hija bbazata fuq id-disposizzjonijiet tal-**Art.402 tal-Kap.386** tal-Ligijiet ta` Malta bhala azzjonista ta` minoranza fil-kumpanija Primrose. Hija wkoll azzjoni derivativa minnu ntrapreza ghall-beneficcju ta` Primrose kontra d-diretturi l-ohra ta` Primrose.

L-impostazzjoni tal-azzjoni mir-rikorrent ma kenitx kontestata mill-intimati fuq bazi ta` dritt izda fuq il-fatt.

Din il-Qorti sejra tqis xorta wahda l-aspetti ta` dritt tal-kwistjoni bejn il-partijiet ghaliex tqishom huma rilevanti ghall-fini tad-direzzjoni li trid tiehu f`din il-kawza.

L-ewwel subinciz (1) tal-Art.402 jaqra hekk –

Kull membru ta` kumpanija li jilmenta li l-affarijiet tal-kumpanija jkunu tmexxew jew qed jitmexxew jew aktarx jitmexxew b`mod li, jew li xi att jew ommissjoni tal-kumpanija kienu jew huma jew x`aktarx se jkunu oppressivi b`mod mhux gust diskriminatorji kontra, jew b`mod mhux gust ta` pregudizzju, ghal membru jew membri jew b`mod li jkunu kontra l-interessi tal-membri in generali, jista` jaghmel rikors lill-qorti ghal ordni taht dan l-artikolu.

Fis-sottomissjonijiet finali tieghu, ir-rikorrent ressaq l-argument li sabiex il-qorti taghti ordni skond l-Art.402 mhijiex tassattiva l-prova li l-att jew

omissjoni tal-kumpanija jrid jirrizulta li kien jew x`aktarx li jkun oppressiv, diskriminatorju jew ta` pregudizzju mhux gust, izda, ighid ir-rikorrent, l-ordni tista` tinghata wkoll jekk, fl-assenza ta` prova ta` agir oppressiv, diskriminatorju jew ta` pregudizzju mhux gust, ikun jirrizulta pruvat illi dak l-agir kien jew x`aktarx li jkun kontra l-interess tal-membri in generali.

Minn ezami tal-Art.402(1), u konfortata mill-istudju li ghamlet tad-dottrina u tal-gurisprudenza taghna u dik Ingliza, din il-Qorti ma tistax tikkondividi t-tifsira wiesgha li qed jaghti r-rikorrent tal-ewwel subinciz tal-Art.402, u tghid li l-interpretazzjoni korretta ghandha tkun li l-prova tal-agir oppressiv, diskriminatorju jew ta` pregudizzju mhux gust hija tassattiva sabiex il-qorti tista` taghti ordni, b`dan illi dak l-agir mhux necessarjament li ghandu jirrizulta li kien jew x`aktarx li jkun oppressiv, diskriminatorju jew ta` pregudizzju mhux gust fil-konfront tar-rikorrent *per se* izda d-disposizzjoni tkun sodisfatta anke jekk l-att jew omissjoni ikunu oppressivi, diskriminatorji jew ta` pregudizzju mhux gust ghal membri partikolari ohra tal-kumpanija jew ghal-interess ta` l-membri in generali tal-kumpanija.

Fis-sentenza li tat din il-Qorti (diversament presjeduta) [**PA/GV**] fit-30 ta` Jannar 2008 fil-kawza "**Cutajar pro et noe et vs S.C. & Company Limited et**" inghad hekk –

Illli l-prova biex tirnexxi dina l-azzjoni tispetta lir-rikorrenti li ressqu dina l-azzjoni. Huma jridu jippruvaw li (a) l-affarijiet tal-kumpanija jkun tmexxew jew qed jitmexxew jew aktarx jitmexxew b`mod li... (b) jew li xi att jew ommissjoni tal-kumpanija kienu jew huma jew x`aktarx se jkun, oppressivi b`mod mhux gust diskriminatorji kontra, jew b`mod mhux gust ta`

pregudizzju, ghal membru jew membri jew b`mod li jkunu kontra l-interessi tal-membri in generali.

Il-ligi taghna ma taghtix spjegazzjoni ta` x`nhu oppressiv b`mod mhux gust diskriminatorji kontra, jew b`mod mhux gust ta` pregudizzju. Kull kaz ghalhekk irid jigi trattat u deciz fuq il-mertu tieghu proprju, u dana kaz b`kaz. L-iskop tal-ligi hu biex il-Qorti tkun tista` tintervjeni f`dawk il-kazijiet fejn hemm bzonn li jinghata rimedju minhabba unfair dealing fejn jigi pruvat li kien hemm azzjonijiet jew ommissjonijiet li ma kienux gusti u li kienu ta` pregudizzju jew li l-affarijiet tal-kumpanija mhux qed jitmexxew sew.

Fis-sentenza li tat il-Qorti ta` Ghawdex (Jurisdizzjoni Superjuri) **[AE]** fl-4 ta` Frar 2009 fil-kawza “**Ellis vs Ellis**” inghad hekk –

Jibda biex jinghad li dan il-provvediment jista` jigi nvokat mill-membri kollha, u mhux biss minn membri minoritarji u m`hemmx dubju li d-diskrezzjoni u l-poteri moghtija lill-qorti f`dan il-kuntest huma wesghin. Minn dan il-provvediment hu evidenti li :

(a) Dan il-provvediment japplika wkoll f`kaz ta` att jew ommissjoni izolata ;

(b) Ir-rimedju jista` jinghata kemm ghal dak li jkun gara fil-passat u wkoll xi att propost li jsir fil-futur ;

(c) L-ilment jrid ikun fuq it-tmexxija tal-affarijiet tal-kumpanija jew fuq att jew ommissjoni tal-kumpanija.

Fis-sentenza taghha tad-9 ta` Marzu 2007 fil-kawza “**Vella et vs Vella Brothers Ltd et**”, il-Qorti tal-Appell qalet hekk –

... l-Artikolu 402 ta' l-Att dwar il-kumpaniji jaghti diskrezzjoni pjuttost wiesa' lill-Qrati u dan ghalix dawn il-provvedimenti ghandhom l-ghan li jissalvagwardjaw u jipprotegu lill-azzjonisti ta' socjeta' kummercjali, partikolarment lil dawk li huma minoritarji u li ghalhekk qeghdin fl-impossibilita' li jirregolaw il-mod li bih tkun qed titmexxa s-socjeta' li fiha huma jkollhom interess ...

... din id-disposizzjoni, li hija bbazata fuq l-Art.459 tal-Companies Act (1985) Ingliza, hija ispirata fuq principji ta' ekwita' aktar milli minn drittijiet strettament legalistici biex ikun jista' jigi moghti rimedju. Dak li hu necessarju hu li l-azzjonista jipprova li minhabba l-gestjoni tas-socjeta' partikolari hu qed isofri, jew ukoll jista' jsofri, pregudizzju ta' natura oppressiva, ingusta jew diskriminatorja. Tali gestjoni tista' tirreferi sempliciment ghal xi att specifiku jew xi ommissjoni tal-kumpanija. Il-pregudizzju jista' jirreferi ghall-azzjonist li qed jippromwovi l-proceduri, ghal xi azzjonist iehor jew ghall-interess in generali ta' l-azzjonisti. Ma hemmx ghalfejn li huwa jipprova li huwa zgur ser isofri xi pregudizzju fil-futur. Tali prova tista' ssir fuq bazi ragjonevoli ta' possibilita' ("**Vincent Monreal et v. Lino Delia noe**" deciza mill-Prim`Awla tal-Qorti Civili fit-13 ta' Mejju, 1999). Infatti gie deciz mill-Qrati Inglizi fil-kawza in re **Bovey Hotel Ventures Ltd** [(1983) B.C.L.C. 290] li 'the Court will not give a list of situations when this remedy may be resorted to however one principle remains clear. A shareholder may make use of this article when his shareholding in the company has been seriously diminished at least seriously jeopardized by reason of a course of conduct or the part of those who have the de facto control of the company, which has been unfair to the member concerned'.

... Fid-decizjoni **O'Neill v Phillips** moghtija mill-House of Lords fl-20 ta' Mejju 1999, gie ritenut illi l-legislatur ried illi biex jinghata rimedju taht l-artikolu jigi kkunsidrat il-kriterju ta' dak li huwa 'fair'. Izda Lord Hoffman izid ighid li - "Although fairness is a notion which can be applied to all kinds of activities, its content will depend upon the context in which it is being used ... The

requirement that prejudice must be suffered as a member should not be too narrowly or technically construed.

Fis-sentenza **Bovey Hotel Ventures Ltd** (op. cit.)
kien inghad hekk –

The test of unfairness must, I think, be an objective, not a subjective one. In other words it is not necessary for the petitioner to show that the persons who have had the de facto control of the company have acted as they did in the conscious knowledge that this was unfair to the petitioner or that they were acting in bad faith ; the test, I think, is whether a reasonable bystander observing the consequences of their conduct, would regard it as having unfairly prejudiced the petitioner's interests.

Fis-sentenza **"Monreal et vs Delia noe"** (op. cit.)
inghad hekk –

Dawn il-provedimenti huma ta` salvagwardja u ta` protezzjoni ghall-azzjonisti ta` socjeta` kummercjali, b`mod partikolari ghal dawk li huma minoritarji. Ir-rimedji li johorgu minn dawn il-provedimenti huma moghtija lil kull azzjonist ta` socjeta` kummercjali. Kull azzjonist, anke jekk hu minoritarju, ta` socjeta` kummercjali, anke jekk hi pubblika, jista` jitlob li jinghataw l-ordnijiet kollha necessarji u opportuni, f`kaz li jirnexxielu jipprova illi minhabba l-gestjoni tal-istess socjeta` huwa qed isofri jew ukoll jista` jsofri xi pregudizzju ta` natura oppressiva, ingusta jew diskriminatorja. Tali gestjoni tista` tirreferi semplicement ghal xi att specifiku jew xi ommissjoni tal-kumpanija. Il-pregudizzju jista` jirreferi ghall-azzjonist li qed jippromuovi l-proceduri, ghal xi azzjonist iehor jew ghall-interessi in generali tal-azzjonisti. In vista ta` dan kollu jista` jinghad li hu bizzzejjed li l-azzjonista jipprova li huwa qed isofri jew eventwalment jista` jsofri xi pregudizzju minhabba xi agir tas-socjeta` li taghha huwa jippossjedi xi ishma. Ma hemmx ghalfejn li huwa jipprova li huwa zgur li ser isofri xi pregudizzju fil-futur. Tali prova tista` ssir fuq bazi ragjonevoli ta` probabbilita`. Inoltre,

skond dak li hemm provdut fis-subartikolu (3) tal-istess artikolu 402, il-Qorti tista` tipprocedi biex taghmel kull ordni necessarja u opportuna skond dawn il-provedimenti, jekk jirrizulta li l-ilment tal-azzjonista hu sewwa bbazat u jekk il-Qorti thoss li huwa ekwu u gust li taghmel.

Fis-sentenza taghha tal-31 ta` Jannar 2003 fil-kawza **“Ellul vs Ellul pro et noe”**, il-Qorti tal-Appell qalet hekk –

... Fil-ligi Ingliza (ara Art 459 tal-Companies Act, 1985) jinstab rimedju simili li hu maghruf bhala “The Unfair Prejudice Remedy”. Il-Qorti ta` l-Appell Ingliza stabbiliet fil-kaz “in Re Saul D. Harrison & Sons plc ([1995] 1BCLC 14)” il-linji ta` gwida dwar kif kellu jkun l-operat biex ikun jista` jigi kkwalifikat bhala, “unfairly prejudicial” (fit-test tal-Ligi Maltija din il-frazi hi tradotta “b`mod mhux gust ta` pregudizzju”). Wiehed kellu, fl-ewwel lok, jara jekk dak l-operat kienx jew le skond l-istatut tal-kumpanija. Izda fl-applikazzjoni tal-imsemmija dispozizzjoni – ispirata fuq principji ta` ekwita` aktar milli minn drittijiet strettament legali – il-Qorti tiehu in konsiderazzjoni l-aspettattivi legittimi (“legitimate expectations”) li r-rikorrent jista` jkollu u li sikwiet ikunu ferm aktar wiesgha mid-drittijiet strettament legali li johorgu mill-istatut ta-ssocjeta`. Dawn l-aspettattivi legittimi jitwiendu minn xi relazzjonijiet personali partikolari bejn l-azzjonisti. Fil-kaz Ebrahimi vs Westbourne Galleries Ltd. ([1973] AC 360) Lord Wilberforce elenka numru ta` sitwazzjonijiet fejn dan ir-rimedju jista` jinghata, sitwazzjonijiet dawn li x`aktarx jinstabu f` kumpaniji zgħar privati li ta` sikwiet jissejhu “quasi partnerhsips”, fosthom is-segwenti :-

“(i) an association formed or continued on the basis of a personal relationship, involving mutual confidence – this element will often be found where a pre-existing partnership has been converted into a limited company ;

(ii) *an agreement, or understanding, that all, or some (for there may be “sleeping members”) of the shareholders shall participate in the conduct of the business ;*

(iii) *restriction upon the transfer of the members’ interest in the company – so that if confidence is lost, or one member is removed from management, he cannot take out his stake and go elsewhere”.*

Fil-pagna 464 tat-Tielet Edizzjoni tal-**Ferrar’s Company Law** jinghad hekk –

... The position will vary greatly from the small private companies, commonly called quasi-partnerships, to public companies of considerable size. As a quasi-partnership, the company will usually have been formed or continued on the basis of a personal relationship involving mutual confidence. There may be an agreement or understanding that all or some of the shareholders are to participate in the conduct of the business. Restrictions on the transfer of shares will be the rule rather than the exception. The individuals involved may also have made relatively substantial capital contributions to the company. Shareholders in such companies will be a small close-knit group, actively involved in many instances in the daytoday operations and financially and personally committed to the company. Here the scope for legitimate expectations beyond their strict legal rights is obviously greatest.

However, as Lord Wilberforce stressed in Ebrahimi v Westbourne Galleries Ltd, the case for giving effect to equitable considerations must be made in each instance and it is not sufficient simply to assert that the company is small or private, for in many cases the basis of the relationship will be adequately and exhaustively laid down in the articles. If it is so defined by the articles or, for example, by the articles supplemented by a shareholders’ agreement, then there is little room for finding further

legitimate expectations beyond those outlined in the documents.

The interests of shareholders in larger private and public companies, on the other hand, are likely to be quite different from those of shareholders in quasi-partnerships and considerably more restricted. In these larger companies there is usually no underlying personal relationship, employment is rarely an issue and the shareholders are more interested in such matters as dividend yield and capital appreciation than involvement in the day-to-day running of the company. If they become dissatisfied, especially if it is a public company, they can sell their shares and withdraw from the company. Here the members rarely have expectations beyond their strict legal rights as provided by the articles.

“That is not to say that s.459 does not apply to larger private companies and public companies for the section is clearly not limited to quasi-partnerships. The point is that it may be harder to establish conduct which is unfairly prejudicial to the interests of the members in such companies.

Kif qalu Hicks u Goo fil-pagna 409 tal-Hames
Edizzjoni ta' **Cases and Materials on Company Law** –

In the early days of S.459, it was thought that the petitioner must have unfairly suffered prejudice to an interest as a member only (and not eg. as a director). This requirement has never been relaxed in that the Court is prepared to recognise that members may have different interests having regard to their rights, expectations and obligations (re a company (No 00477 of 1986 [1986 BCLC 376; O'Neill v Phillips. [1999] 1 WLR 1092). This is particularly so in quasi-partnership cases where a minority is excluded from management. But where the articles make detailed provision for any departing members to sell their shares at a fair price, the position may be different ...Section 459 has proved to be a powerful weapon for minority shareholders, particularly in the case of quasi-

partnerships. In such companies, minorities who are excluded from management participation or who unfairly suffer loss as a result of wrongdoing by directors or majority shareholders may get relief under the section.

Kif diga` nghan, il-Kap.386 ma jaghti l-ebda tifsira tal-kliem li jintuza fl-ewwel subinciz. Ghalhekk bhala mizura ta` interpretazzjoni tajjeb li ssir riferenza ghad-dottrina u gurisprudenza Ingliza billi d-disposizzjoni ttiehdet mil-Ligi Ingliza.

Fil-kawza **In Re Hotel Ventures Ltd.** (1983) Slade J iddeskriva 'unfair prejudice' hekk –

The test for unfairness must, I think, be an objective, not a subjective, one. In other words it is not necessary for the petitioner to show that the persons who have de facto control of the company have acted as they did in the conscious knowledge that this was unfair to the petitioner or that they were acting in bad faith ; the test, I think is whether a reasonable bystander observing the consequences of their conduct, would regard it as having unfairly prejudiced the petitioner`s interests."

Fil-pagna 449 tar-Raba` Edizzjoni tal-**Farrar's Company Law**, jinghad illi –

A member`s interests are not necessarily limited, therefore, to his strict legal rights under the Articles and the Companies' Act but can extend also to legitimate expectations as to the conduct of the company`s affairs arising from the nature of the company and the agreements and understandings between the parties.

Dwar l-azzjoni derivattiva, Charlesworth and Morse fil-pagna 401 tal-Hmistax-il Edizzjoni ta` **Company Law** ighidu –

The nature of the derivative action is that it is a procedural device for enabling the Court to do justice to a company controlled by miscreant directors or shareholders. It follows that the Court is entitled to examine the conduct of whoever intends to start such proceedings – he must be doing so for the benefit of the company and not for such other purpose, It follows ... that if the company has no right to bring the derivative action then no derivative action can be allowed.

L-azzjoni derivattiva hija kuncett li twieled fil-common law Ingliza.

Ighid Andrew Muscat fil-pagna 890-891 ta' l-**Principles of Maltese Company Law** –

The derivative action is an action brought by a shareholder in respect of a wrong done to the company where the wrongdoers are in control and prevent the company itself from suing. The benefit of the action would accrue not to the benefit of the shareholder instituting the action but to the company. To succeed in a derivative action, the minority shareholder must prove (i) fraud on the minority, and (ii) wrongdoer control which prevents the company itself bringing the action in its own name. The derivative action is accordingly available where the company itself has been wronged and the directors or the majority shareholders who control the composition of the board fail to take the necessary action to institute the necessary legal proceedings to remedy the wrong suffered by the company. The derivative action is therefore an exception to the rule in Foss vs Harbottle that in respect of a wrong alleged to be done to a company the company itself is the proper plaintiff.

Fil-kuntest tad-dritt Malti, u fl-isfond tal-mod kif kienet zviluppata l-azzjoni derivattiva fil-ligi Ingliza, irid jinghad illi ghalkemm huwa l-azzjonista minoritarju li jipprezenta azzjoni derivattiva, kwalunkwe beneficcju li

jista` jigi ottenut mill-eventwali sentenza imur a favur tal-kumpanija u mhux ta` l-azzjonista nnifsu. Ghalhekk azzjoni derivattiva tista` ssir biss minn persuna li tkun azzjonista fil-kumpanija li allegatament tkun giet jew tkun sejra tigi pregudikata, meta din il-kumpanija ma tkunx tista` tissalvagwardja l-posizzjoni taghha ghax tkun kontrollata fil-maggoranza minn azzjonisti ohra.

Fil-**Principles of Maltese Company Law** ikompli jinghad hekk –

It should also be noted that article 402(3)(e) of the Companies Act contemplates a statutory form of derivative action. The court is in fact empowered by the provisions to authorise “a member or members of the company to institute, defend, continue or discontinue court proceedings in the name and on behalf of the company.” The disadvantage is that a member would have to institute two actions : one to obtain authorisation and then the one in the name and on behalf of the company.

Il-paragrafu (e) tas-subinciz (3) tal-Art.402 jaqra hekk –

Jekk dwar rikors maghmul skond is-subartikolu (1) ...il-qorti tkun tal-fehma li l-ilment ikun bazat sewwa u li jkun gust u ekwu li hekk taghmel, il-qorti tista` taghmel ordni taht dawk il-kondizzjonijiet li jidhrilha xierqa –

... jordna lill-kumpanija li tibda, tiddefendi, tkompli jew ma tkomplix procedimenti tal-qorti, jew jawtorizza lil membru jew membri tal-kumpanija li jibdew, jiddefendu, ikomplu jew ma jkomplux procedimenti tal-qorti f` isem u ghan-nom tal-kumpanija.

Kondivisa mill-Qrati taghna hija l-fehma li l-Art.402(3)(e) ta` l-Kap.386 huwa l-verzjoni ta` l-azzjoni derivattiva fid-dritt taghna. Ghalhekk ladarba l-legislatur

Malti irregola b`ligi l-azzjoni derivattiva huma d-disposizzjonijiet tal-ligi taghna li ghandhom jigu applikati (ara s-sentenza tal-Qorti tal-Appell tad-29 ta` April 2008 fil-kawza “Mizzi et vs Grech et”)

Ikkunsidrat :

IV. Risultanzi

Din il-Qorti hija rinfaccjata b`kumpannija u cioe` Primrose Poultry Products Limited li mhijiex qeghda, u lanqas tista`, fl-istat li fih tinsab illum, tezercita l-iskop ewlieni li ghalih kienet twaqqfet u cioe` li tinnegozja fil-qasam tat-tigieg. Irrizulta wara zmien ta` deklin, u taht il-piz tad-djun li kellha, li Primrose bdiet tbiegh l-assi, taqta` d-djun bil-hsieb li bl-attiv li jifdal, wara li jinqata` d-dejn kollu, jitqassam bejn l-azzjonisti. Ma rrizultax li l-intendiment tal-azzjonisti kien illi Primrose ssir attiva fil-qasam tal-importazzjoni ta` generi alimentari jew ta` oggetti ohra. U cioe` mhuwiex pruvat illi l-hsieb centrali u determinanti wara l-bejgh tal-assi ta` Primrose kien illi Primrose ikollha bizzzejjed likwidita` sabiex tibda taghmel negozju iehor. Issa mhuwiex kontestat illi fil-passat Primrose kienet ukoll timporta affarijiet li ma kienux relatati mal-industrija tat-tigieg. B`daqshekk pero` ma jfissirx li l-importazzjoni kienet saret attivita` kummercjali ohra daqstant regolari u ancillari man-negozju principali. Ghalhekk importazzjoni ta` prodotti mhux relatati mal-industrija tat-tjur kien hemm pero` din qatt ma kienet intiza jew attwalment warrbet fil-genb jew addirittura ssostitwiet in-negozju principali taghha.

Irrizulta wkoll bhala fatt illi kumpannija ohra P.G.T. Co. Ltd. kienet kostitwita sabiex taghmel importazzjoni, distribuzzjoni u bejgh ta` prodotti. Ghalkemm Primrose u PGT kellha azzjonisti gejjin mill-familja Borg, l-azzjonisti ta` wahda ma kienux l-istess bhal tal-ohra kemm fl-

identita` tal-azzjonisti kif ukoll fl-ghadd ta` ishma. Il-familja ta` John J. Borg kellha l-maggoranza tal-ishma fit-tnejn.

Irrizulta li z-zewg kumpanniji hadmu fil-qrib ferm flimkien l-aktar ghaliex l-azzjonisti ta` maggoranza taz-zewg kumpanniji kienu parti wahda mill-familja Borg. Pero` huwa manifest anke min-negozju tat-tnejn li kumpannija kellha skop ta` negozju divers mill-ohra. Mhux biss izda ghalkemm tul is-snin ikkollaboraw hafna flimkien ma rrizultax li qatt li kien hemm tentattiv sabiex iz-zewg kumpanniji jigu ntegrati biex isiru wahda. Ghal din il-Qorti dan huwa fattur rilevanti u mportanti. Ghax ifisser li l-azzjonisti jidher illi riedu kollaborazzjoni, naturalment fejn kien jaqbel, izda mhux integrazzjoni anke ghaliex it-tqassim tal-ishma kien differenti.

Iz-zewg kumpanniji kkollaboraw flimkien meta fi zmien ta` diffikulta` ghal Primrose, l-impjegati taghha kienu trasferiti ghal u saru impjegati ta` PGT. Fost l-impjegati ta` PGT, hemm l-intimati Galea u Vella li huma wkoll diretturi ta` Primrose, kif ukoll uhud minn ulied John J. Borg hut l-intimat Robert Borg. Ghalkemm sar hekk, u l-hsieb jidher li kien temporanju, fil-fatt dawn l-impjegati baqghu ma` PGT u qatt ma marru lura ma` Primrose. U dan lanqas fiz-zmien ta` bejn l-2001 u l-2010 meta ir-rikorrent ma kienx ghadu direttur ta` Primrose.

Issa din il-Qorti tifhem illi kumpanniji, ghalkemm distinti, izda ta` konduzzjoni familjari, jippruvaw ighinu lil xulxin skond ic-cirkostanzi fl-ambitu ta` dak li jippermettu l-istatuti socjetarji izda dak ma jfissirx illi kollaborazzjoni ghandha tinbidel f`regola akkost ta` kollox.

Fil-kaz tal-lum, irrizulta li PGT ma tistax tkampa wahedha fin-negozju taghha minghajr injezzjoni regolari ta` kapital. Huwa evidenti li l-ispejjez li ghandha huma gholjin wisq sabiex tista` tmexxi n-negozju taghha bi qligh. Huwa pruvat mill-assjem tal-provi li minghajr l-influss ta`

flus minn Primrose, PGT la tkun tista` tinnegozja u lanqas thallas id-djun taghha.

Mhuwiex accettabbli l-argument tal-intimati li ghax PGT ghenet lil Primrose fil-passat, dan ghandha taghmlu issa Primrose minghajr limitu ta` fondi jew ta` zmien. Ghaliex deher car mill-provi illi PGT mhix thallas lura lil Primrose il-flus li avvanzat favur taghha la skond l-ewwel u lanqas skond it-tieni skemi ta` finanzjament. U x-xejra tan-negozju ta` PGT huwa ferm indikattiv li dam mhix sejra taghmlu. Din il-Qorti kellha l-okkazjoni tisma` hi x-xhieda *viva voce* u mhijiex sodisfatta li PGT qatt tista` tiehu r-ruh minghajr l-intervent ta` Primrose. U reali huwa r-riskju li sabiex taghmel hekk Primrose tispicca tiddissipa l-attiv kollu li ghandha u dan meta l-interess azzjonarju ta` Primrose mhuwiex bhal dak ta` PGT.

Din il-Qorti tara evidenti hafna li l-lum l-interess tat-tliet intimati diretturi ta` Primrose mhuwiex illi Primrose tmur *in liquidation* ghall-beneficcju tal-azzjonisti izda li Primrose tibqa` ghaddejja tiffinanzja l-operat anke jekk fallimentari ta` PGT billi speċjalment fil-kaz ta` l-intimati Galea u Vella huma impjegati ta` PGT (mhux ta` Primrose).

Specifikament dwar din il-kwistjoni tal-ahhar, fil-pagna 469 tal-**Farrar's Company Law** jinghad hekk –

... to ensure that in any conflict of interest the directors are not too ready to subordinate the company's interest to some personal interest of their own. Thus in Whyte, Petitioner proposed alterations to the composition of the board were restrained where there was a danger that the newly composed board would move to compromise litigation which the company had commenced. Likewise in Re a Company (No 008699 of 1985) the court thought an action would lie if it could be shown that the board's conduct in relation to a particular

takeover bid had been motivated by a desire to see it fail in order that a bid of their own might succeed.

Fis-sentenza Ingliza “**Loch v Blackwood**” ([1924] A.C. 783) il-Qorti sabet illi mhux rikjest “*a grave degree of misconduct*” biex taghti rimedju that dak li fil-ligi taghna huwa l-Art.402. Is-sentenza tghid li “*the loss of confidence by the shareholders in the management of the company would be enough to constitute breach of duty by the company directors*”.

Din il-Qorti hija tal-fehma li l-ilment tar-rikorrent skond l-Art.402(1) tal-Kap.386 huwa bazat sewwa. Huwa oppressiv ghaliex bhala azzjonista minoritarju ma jistax jibqa` jissokkombi taht il-pressjoni ta` Robert Borg, li prattikament jew fattwalment, ghalkemm forsi sal-lum mhux legalment, jirrapprezenta l-maggoranza tal-ishma ta` Primrose, illi jara fondi ta` Primrose sejrjn lejn PGT fejn il-familja ta` Robert Borg, mhux hu, ghandha interess li ostinatament tibqa` zzomm li ma teriqx kumpannija minghajr prospetti reali u fattibbli ta` salvatagg bl-isforzi taghha biss. Huwa diskriminatorju u *unfairly prejudicial* ghaliex l-interess tar-rikorrent, tal-azzjonista l-ohra minoritarja u ta` Primrose stess huwa li Primrose taghlaq bl-attiv u dak l-attiv imur favur l-azzjonisti kollha mhux a favur ta` kumpanniji ohra PGT fejn t-tqassim tal-ishma huwa divers b`ammont akbar li jiffavorixxi l-familja ta` Robert Borg. Jekk din il-Qorti mhijiex sejra tintervjeni kif qeghda tintalab illi taghmel l-ilment tar-rikorrent se jibqa` jissussisti anke fil-futur. Ghalkemm fejn ghandek sitwazzjonijiet ta` *quasi partnership* huwa accettat li mhux dejjem tkun indikata l-applikazzjoni inflessibbli u rigida tad-disposizzjonijiet tal-memorandum u l-articles, fl-istess waqt fil-kaz tal-lum l-ekwita`, l-aspettattivi legittimi u l-interess generali tal-azzjonisti u tal-kumpannija nnfisha jesigu li Primrose zzomm l-awtonomija finanzjarja taghha fl-interess tal-azzjonisti kollha (minghajr esklużjoni ta` hadd) u taghmel dak li huwa l-ahjar ghaliha. Fic-cirkostanzi, din il-Qorti tqis li jkun gust u ekwu li taghti

provvediment kif previst mill-Art.402(3) li fil-fehma tagħha huwa l-aktar indikat fic-cirkostanzi.

Provvediment

Għar-ragunijiet kollha premessi, din il-Qorti qegħda tilqa` l-azzjoni tar-rikorrent kif dedotta skond l-Art.402 tal-Kap.386 tal-Ligijiet ta` Malta, kif proposta minnu kemm bhala azzjonista ta` minoranza fil-kumpanija intimata Primrose Poultry Products Limited, kif ukoll bhala azzjoni derivattiva fl-interess u għall-beneficju tal-istess Primrose Poultry Products Limited u tipprovdi hekk –

Tiddikjara li huwa bazat sewwa l-ilment tar-rikorrent skond l-Art.402(1) tal-Kap.386.

Tghid li huwa gust u ekwu li tapplika l-Art.402(3)(g) tal-Kap.386.

Bl-applikazzjoni tal-Art.402(4) tal-Kap.386, tordna x-xoljiment tal-kumpanija Primrose Poultry Products Limited (C1806) b`effett mil-lum u tordna wkoll l-istralc tagħha.

Tahtar lill-Avukat Dottor Richard Galea Debono bhala stralcjarju, u tagħtih is-setgħat u d-dmirijiet kollha (kollox inkluz u xejn eskluz) previsti mill-Art.228 et seq tal-Kap.386.

Bla hsara għall-generalita` ta` dawk is-setgħat u dmirijiet, l-istralcjarju għandu wkoll –

a) jaghmel verifika ta` l-assi u tad-djun tal-kumpanija Primrose Poultry Products Limited (C1806).

b) jiehu taht il-kustodja jew kontroll tieghu l-proprjeta` kollha tal-kumpanija Primrose Poultry Products Limited (C1806) kif ukoll il-jeddijiet kollha li hu jkollu raguni xierqa jahseb li l-kumpanija jkollha jedd ghalihom, kif ighid u jrid l-Art.237 tal-Kap.386.

c) juza s-setghat kollha li jaghtih l-Art.238 tal-Kap.386, kollox inkluz u xejn eskluż.

d) jirrelata dwar il-mizuri mehtiega ghall-harsien tal-assi tal-kumpanija intimata.

e) jipprezenta r-rapport tieghu mhux aktar tard minn tliet xhur mil-lum.

Tordna li l-ispejjez ta` dan il-procediment jibqghu bla taxxa bejn il-partijiet.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----